

Fylkesmannen i Trøndelag

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjelle

Kultiveringsplan for vassdrag i Trøndelag

Del 1: fiskeutsettinger

Innhold

Definisjoner	4
Sammendrag	6
Anbefalinger	7
Forord.....	8
1 Innledning.....	9
1.1 Mål om god økologisk tilstand og varige økosystemtjenester	9
1.2 Kan fiskeutsettinger bidra til gode naturopplevelser?	11
1.3 Skadelige utsettinger av fremmede fiskearter	12
2 Økologisk status	14
2.1 Vannressursene i Trøndelag.....	14
2.2 Fiskeressursene	15
3 Status for fiskeutsettinger til kultiveringsformål.....	16
3.1 Juridisk status	16
3.2 Økologisk status (status fiskeutsettinger)	16
3.3 Vurdering av ulike fiskeforsterkingstiltak	17
4 Fiskeutsettinger i Trøndelag.....	20
4.1 Pålagte fiskeutsettinger i Trøndelag.....	20
4.2 Frivillige utsettinger = Ikke pålagte utsettinger	20
4.3 Ulovlige utsettinger	20
4.4 Kultiveringsanlegg i Trøndelag.....	21
5 Kultiveringssoner.....	22
5.1 Tilbakeblikk – kultiveringssoner	22
5.2 Gjeldende kultiveringssoner for Trøndelag	22
5.3 Områder med spesielle bestemmelser og hensyn	25
5.3.1 Kontrollområder – Gyrodactylus salaris.....	25
5.3.2 Kontrollområder - krepsepest	25
5.3.3 Grenseområder	25
5.3.4 Områder med menneskeskapte vannveier	26
6 Utarbeidelse og behandling av søknader om fiskeutsetting	27
6.1 Hvor skal søknaden sendes?.....	27
6.2 Saksgang	28
6.3 Behandling og samordning av søknader om fiskeutsetting.....	29
6.4 Veiledning til utarbeidelse av søknad.....	29
6.4.1 Veiledning til utarbeidelse av søknad om utsetting av innlandsfisk	29
6.4.2 Veiledning til søknad om utsetting av anadrom fisk	30
6.5 Behandling av søknader.....	31

6.6	Spesielt om å hindre utsetting av fremmede arter	32
7	Det juridiske forvaltningsgrunnlaget – lover, forskrifter og retningslinjer	33
8	Faglig beslutningsgrunnlag	36
9	Etablering og drift av kultiveringsanlegg	39
10	Referanser	40
11	Vedlegg	42
	Vedlegg 1: Retningslinjer for utsetting av anadrom fisk.....	42
	Vedlegg 2: Veileder for utsetting av fisk for å ivareta genetisk variasjon.....	42
	Vedlegg 3: Oppfølging av naturforvaltningsvilkår i regulerte vassdrag	42
	Vedlegg 4: Søknadsskjema – fiskeutsetting	43
	Vedlegg 5: Aktuelle opplysninger og sjekklister til bruk for forvaltningen	45
	Sjekkliste ved behandling av søknad om utsetting av innlandsfisk fra kultiveringsanlegg	46
	Sjekkliste ved behandling av søknad om utsetting av innfanget innlandsfisk.....	47
	Sjekkliste ved behandling av søknad om utsetting av anadrom fisk	48
	Vedlegg 6: Utsettingspålegg – innlandsfisk i Trøndelag pr. 01.01.2018	49
	Vedlegg 7: Status for pålagte utsettinger av anadrom laksefisk pr. 01.01.2018	50
	Vedlegg 8: Oversikt over kultiveringsanlegg i Trøndelag.....	52
	Vedlegg 9: Kultiveringsvirksomhet i vassdrag med fastsatt gytebestandsmål	55

Definisjoner

Anadrom fisk: Ferskvannsfisk som klekkes i ferskvann og foretar næringsvandring til havet før den vandrer tilbake til ferskvann og gyter.

Fiskekultivering: I bred forstand alle menneskelige tiltak for å øke fiskeproduksjon i vannforekomster. I mer snever betydning, utsetting av fisk som har vært innom et fiskeoppdrettsanlegg, og som settes ut som øyerogn, utsettingsklar yngel, startfôret yngel, eldre settefisk eller smolt. En alternativ form er flytting av villfisk mellom vannforekomster.

Ferskvannsfisk: Fisk som gyter i ferskvann, og stort sett lever hele sitt liv i ferskvann. Anadrom fisk betegnes som ferskvannsfisk.

Fremmede fiskearter: Forstås her som alle fiskearter som ikke finnes naturlig i vannforekomsten, og der menneskelig aktivitet i senere tid har stått for spredningen. Dette inkluderer både utenlandske og norske arter. De fleste store fjellvatn i Trøndelag har i dag bestander av ørret og/eller røye. Siden disse i stor grad er flyttet hit for mer enn 100 år siden regnes de i vannforvaltningen å være en del av den naturlige faunaen.

Gytebestandsmål: Den mengden hunnlaks, målt i vekt (kg), som må gyte for at maksimalt antall smolt kan forlate elva hvert år.

Habitat: En arts leveområde. Et område der de fysiske og biologiske forholdene er best i samsvar med artens krav til livsmiljø.

Habitatforbedring: Tiltak i en arts leveområde som kan bidra til at artens livsmiljø bedres. Utlegging av gytegrus er et eksempel.

Innlandsfisk: All ferskvannsfisk, med unntak av anadrom fisk.

Kultiveringssoner: Soner som i stor grad er lukkede enheter for den delen av fiskekultiveringen som gjelder utsetninger (DN-utredning 11-2011). Formålet med kultiveringssoner er først og fremst å hindre spredning av sykdommer og parasitter og bevare genressursene til stede egne fiskestammer.

Kultiveringsanlegg: Sted der det produseres rogn, yngel, settefisk eller smolt for utsetting i vassdrag.

Plommeseekkyngel: Tidlig livsstadium der yngel ernærer seg fra restene av fiskeegget (plommesekken).

Settefisk: Unger av fisk som er fôret i klekkeri før utsetting. Ensomrig er fôret en sommer i anlegg (lengde på ensomrig ørret: 5-7 cm), tosomrig – fôret to somrer (lengde på tosomrig ørret: 14-16 cm) og tresomrig – fôret tre somrer (lengde på tresomrig ørret er > 16 cm).

Smolt: Utvandningsklar og sjøvannsdyktig ungfisk av anadrom laksefisk. Fysiologiske endringer i fisken på dette livsstadiet gjør den i stand til å tåle saltvann.

Stedegen stamme: En gruppe individer av samme art som over mange generasjoner er spesielt tilpasset forholdene innenfor sitt leveområde.

Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF): En forekomst av overflatevann som på grunn av fysiske endringer som følge av menneskelig virksomhet i vesentlig grad har endret karakter, og som er utpekt som sterkt modifisert i medhold av vannforskriften § 5. Eksempler på vannforekomster som kan bli utpekt som SMVF, er slike som er påvirket av vannkraftutbygging, kanalisert av hensyn til jordbruk, urbaniserte områder m.fl.

Vannforekomst: En avgrenset og betydelig mengde av overflatevann, som f.eks. innsjø, magasin, elv, bekk, kanal, fjord eller kyststrekning, eller deler av disse, eller en avgrenset mengde grunnvann.

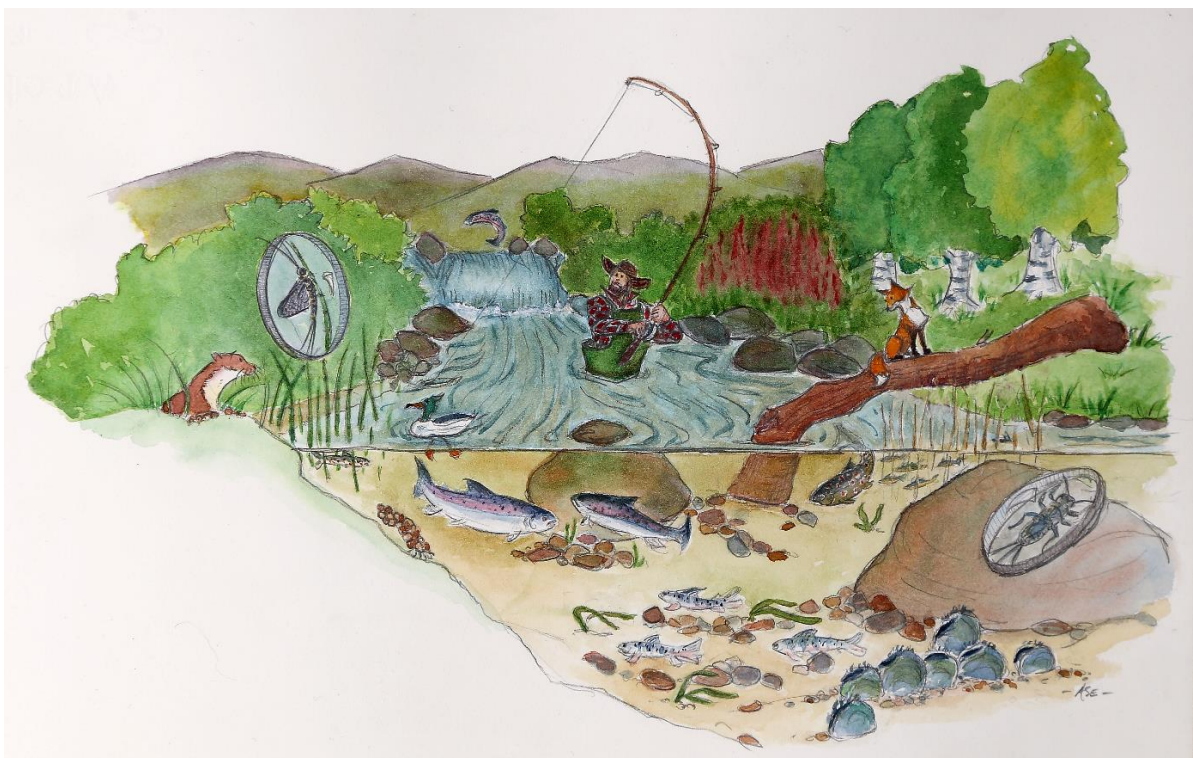
Vannområde: Avgrenset del av en vannregion som består av ett enkelt, deler av eller flere nedbørfelt med tilhørende grunnvann og eventuelt kystvann.

Vannregion: Ett eller flere tilstøtende nedbørfelt med tilhørende grunnvann og kystvann som til sammen utgjør en hensiktsmessig forvaltningsenhet.

Vassdrag: Innsjø, vatn, tjern, elvearm, bekk eller kanal. Alt stillestående og rennende overflatevann med årssikker vannføring, med tilhørende bunn og bredder inntil høyeste vanlige flomvannstand (jf. vannressursloven § 3).

Yngel: I utsettingsammenheng blir begrepet brukt på unger av fisk som settes ut fra klekkeri når de er i siste del av plommesekkstadiet. Yngel er altså ikke føret før utsetting. Også kalt plommesekk yngel.

Økosystemtjenester: Goder og tjenester som vi får fra naturen som er delt inn i fire hovedkategorier. Vi skiller mellom forsyvende (som f.eks. mat, materialer, drikkevann), regulerende (som f.eks. klimareguleringer, pollinering, sjukdomsregulering), kulturelle (som f.eks. rekreasjon, friluftsliv, naturbasert reiseliv, åndelig berikelse) og støttende tjenester (som f.eks. fotosyntese, næringsstoffkretsløp og vannkretsløp).

Illustrasjon. Åse Nordanger©

Ved en bærekraftig bruk og god forvaltning kan våre vannøkosystemer fortsette å levere oss økosystemtjenester som f.eks. drikkevann, mat og flotte naturoplevelser.

Sammendrag

Miljødirektoratet har gitt fylkesmannsembetene i oppdrag, i samarbeid med fylkeskommunene, å revidere de fylkesvise fiskekultiveringsplanene og implementere nye retningslinjer for kultivering. Trøndelagsfylkene er fra 1. januar 2018 ett fylke. Trøndelag utgjør en vannregion med en sektorovergripende vannforvaltningsplan. Det er utarbeidet en felles kultiveringsplan for Trøndelag.

Den foreliggende planen tar for seg fiskeutsettinger og utgjør del 1 av kultiveringsplanen.

Siden de forrige kultiveringsplanene ble utarbeidet har det skjedd mange endringer i kultiveringspraksisen. Fra og med 2010 ble forvaltningsansvaret, herunder fiskeutsettinger, for de fleste høstbare arter av innlandsfisk overført fra Fylkesmannen til fylkeskommunen. I tillegg er det kommet mye ny kunnskap om effekter av fiskeutsettinger og nye lover og forskrifter er vedtatt. Det er nå en svært restriktiv holdning til fiskeutsettinger.

Økosystemenes tilstand er avgjørende for hvilke økosystemtjenester de kan levere og hvilken kvalitet tjenestene de leverer har. En stor trussel mot naturmangfoldet i trønderske vannforekomster er spredning av fremmede fiskearter. Spredningen skyldes i all hovedsak ulovlige utsettinger. Målet er at økosystemene i Trøndelag skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.

For å hindre skade på natur er det forbud mot å innføre, sette ut, bruke levende agn, og å bringe med seg levende fisk i og langs vassdrag uten tillatelse. (jf. naturmangfoldloven § 20, lakse- og innlandsfiskeovens § 8-10, 37 og dyrevelferdsloven § 14).

Kultiveringsplanen del 1 presenterer nye kultiveringssoner for Trøndelag som sammenfaller med de 14 vannområdene som er opprettet i vannregion Trøndelag.

Kultiveringsplan del 1 kapittel 6 er en veileder for både den som ønsker å sette ut fisk, og for fylkeskommunen/Fylkesmannen som skal behandle slike søknader. Det foreslås også at Fylkesmannen/fylkeskommunen sørger for en samordning med Mattilsynet og ev. andre relevante myndigheter i behandlingen av søknader. Dette skal bidra til å unngå skadelige utsettinger. Søknadskjema i vedlegg 4 vil veilede søkere til å gi opplysninger som vanligvis etterspørres.

Kapittel 7 lister opp det juridiske forvaltningsgrunnlaget med link til aktuelle lover, forskrifter og retningslinjer.

Kapittel 8 lister opp databaser og registre som en viktig del av det faglige beslutningsgrunnlaget.

Anbefalinger

- Vi ønsker en fortsatt restriktiv holdning til fiskeutsettinger. Utsetting av fisk bør kun foregå etter en grundig vurdering av nytteverdi og risiko og bare der andre fiskeforsterkingstiltak ikke er hensiktsmessige.
- Det bør være et nært samarbeide mellom Fylkesmannen / fylkeskommunen og Mattilsynet om tillatelser til fiskeutsetting.
- Alle påleggsutsettinger skal evalueres ut i fra intensjonen med pålegget og om mulig erstattes med biotopforbedrende tiltak. Også frivillige utsettinger bør evalueres.
- Vannområdene for vannregion Trøndelag skal fungere som fiskekultiveringssoner.
- I utgangspunktet skal det ikke føres fisk fra en kultiveringssone til en annen.
- Når utsettingstillatelse gis, skal det tilstrebes å nytte stede egne fiskestammer.
- Arbeidet for å hindre at fremmede fiskearter sprer seg til nye vassdrag må intensiveres.
- Det bør avklares hvilke offentlige databaser fiskeutsettinger skal registreres i.

Foto. Arne Stene

Pukkellaks er eksempel på en fremmed art som er i ferd med å etablere seg i Trøndelag.

Forord

Miljødirektoratet ga i 2016 fylkesmannsembetene i oppdrag å revidere de fylkesvise kultiveringsplanene for fisk og ta i bruk nye retningslinjer for kultivering. Det ble samtidig signalisert at dette burde gjennomføres i samarbeid med fylkeskommunen som har ansvaret for innlandsfisk. Fylkeskommunene har i regional planstrategi og underliggende planer nedfelt at gjeldende kultiveringsplan skal oppdateres.

Kunnskapssenteret for Laks og Vannmiljø (KLV) fikk i oppdrag å utarbeide et utkast til første del av planen som tar for seg utsettinger av fisk. Arbeidet ved KLV ble utført av Tone Løvold og Frode Staldvik. Saksbehandlere ved Trøndelag fylkeskommune har vært Bjørn Grenne og Tomas Lillehagen. Saksbehandlere hos Fylkesmannen i Trøndelag har vært Kari Tønset Guttvik og Anton Rikstad. Arbeidet skal revidere gjeldene kultiveringsplaner for tidligere Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag til en felles kultiveringsplan for Trøndelag.

Foto. Anton Rikstad

Øie naturreservat i Høylandet kommune.

1 Innledning

Siden de forrige kultiveringsplanene for Nord- og Sør-Trøndelag ble utarbeidet for 15-20 år siden har det skjedd mye som har relevans for kultiveringspraksisen. Fra og med 2010 ble forvaltningsansvaret, herunder fiskeutsettinger, for de fleste høstbare arter av innlandsfisk overført fra Fylkesmannen til fylkeskommunen. Fylkesmannen har fortsatt forvaltningsansvaret for trua og sårbare bestander av innlandsfisk, pålegg etter vilkår i vannkraft- og vannbrukskonsesjoner og anadrome laksefiskbestander i samarbeid med Miljødirektoratet. I tillegg er mye ny kunnskap om negative og positive effekter av kultivering kartlagt og gitt holdningsendringer. Nye lover og forskrifter er vedtatt, nye anbefalinger for kultivering og nye retningslinjer for utsetting av anadrom fisk er lagt fram. Innføring av EUs vanddirektiv ved vannforskriften har dessuten ført til bedre samordning av vannforvaltningen i Norge. Med vannforskriften har norsk vannforvaltning blitt omorganisert og er nå organisert etter nedbørfelt i stedet for administrative grenser. Dette stiller store krav til samarbeid på tvers av kommune- og fylkesgrenser, i vannregionene og vannområdene. For grensevassdragene i Trøndelag er det dessuten etablert dialog og samordning med svenske myndigheter. Denne inngripende endringen i vannforvaltningen har ført til at kultiveringssonene i kultiveringsplanen er endret og er nå sammenfallende med vannområdene.

I følge FNs globale økosystemstudie fra 2005 har menneskelig aktivitet en klar og økende negativ effekt på det biologiske mangfoldet og økosystemer, og både motstandskraften og kapasiteten i økosystemene er redusert. Foringelse av økosystemer har også økonomiske konsekvenser. Å forringe natur er gratis for den enkelte, men har en kostnad som belastes fellesskapet og framtidige generasjoner. Økosystemtjeneste er et begrep som er innført for å vise at naturen – i tillegg til å ha en egenverdi – bidrar med helt konkrete tjenester som vi har direkte eller indirekte nytte av.

Vassdragene i Trøndelag har generelt god tilstand ifølge klassifiseringer gjort etter vannforskriftens kriterier, og vi har dermed glede og nytte av at de leverer oss goder og tjenester som f.eks. mat og flotte naturopplevelser. Disse økosystemtjenestene er verdifulle og må ivaretas. Kun ved en bærekraftig utnyttelse og god forvaltning kan økosystemene fortsette å levere disse tjenestene til oss (NOU 2013). Kultiveringsplaner som omhandler fiskeutsettinger gir et bidrag i arbeidet for å bevare eller å øke verdien av økosystemtjenestene.

Kultiveringsplanen er en rettleider for de som er pålagt å sette ut fisk (f.eks. vannkraftregulanter) og for andre som ønsker å sette ut eller flytte fisk. Kultiveringsplanen legger føringer for myndighetenes saksbehandling og skal bidra til likebehandling, effektiv saksgang og forutsigbarhet.

1.1 Mål om god økologisk tilstand og varige økosystemtjenester

Målet er at økosystemene i Trøndelag skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester. Både innlandsfisken og den anadrome fisken i Trøndelag er til stor nytte og glede for befolkningen i form av rekreasjon, opplæring, naturopplevelse og lokal verdiskaping. En levekårsundersøkelse (Statistisk sentralbyrå) fra 2014 viste at så mye som halvparten av alle trønderne hadde vært på fisketur i løpet av de siste 12 månedene.

Laksefisketurismen i Trøndelag har tradisjonelt vært viktig for næringsutviklingen i bygdene langs de store vassdragene. Laksen er dessuten en symbolart for ren og frisk vassdragsnatur og laks i elva gir bolyst. Menneskeskapt påvirkninger i vassdrag og sjø har mange steder bidratt til mindre naturlig produksjon av laks og sjøørret. I følge Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) er nå rømt oppdrettslaks den klart største trusselen mot villaksbestandene. Historisk sett er det imidlertid særlig vannkraftutbygging som har skadet produksjonen. Habitatforbedrende tiltak og minstevannføring kan i disse vassdragene gi økt naturlig produksjon av smolt, og er foretrukket. I noen regulerte vassdrag kan fiskeutsettinger virke avbøtende og bidra til økte økosystemtjenester.

Lakseinnsiget til Norge er mer enn halvert fra 1983 til 2015 og det er i Midt-Norge og Vest-Norge at bestandene har gått mest tilbake. Lakselus vurderes å ha størst negativ effekt på laksebestandene i sjøfasen.

Fylkeskommunene har ansvar for forvaltningen av høstbare, ikke truede arter av innlandsfisk. Sør-Trøndelag fylkeskommune har utarbeidet Regional strategi for jakt, fiske og friluftsliv 2014-2019. Her går det fram at verdiskapningen knyttet til innlandsfiske kan bli større: «Kvaliteten på fisket og fiskelokaliteter er jevnt god i fylket, men potensialet for forbedring av fiskebestander (størrelse- og alderssammensetning) gjennom en aktiv fiskeforvaltning er absolutt til stede.»

Målet med kultivering av fisk må være å bevare eller øke økosystemtjenesten i form av mulighet til uttak av mer fisk både i nærings- og rekreasjonssammenheng. Gode naturopplevelser og rekreasjon er viktige økosystemtjenester som naturlig følger med muligheten til fin fangst og mange fiskemuligheter. Først og fremst er det viktig å øke økosystemtjenesten i vannforekomster der menneskeskapte inngrep har redusert tjenesten. I tillegg kan det være aktuelt å øke økosystemtjenesten i vannforekomster der reproduksjonen er naturlig liten. Fisketomme vann har en spesiell fauna som bare dannes i vatn uten fisk, og disse er viktige for det biologiske mangfoldet. Utsetting av fisk har historisk sett vært den vanligste kultiveringsformen. Erfaringer har vist at utsetting av fisk ofte ikke gir økt fiskeproduksjon og kan føre til betydelig negativ effekt på naturtilstanden ved spredning av fremmede arter, overføring av sykdommer/parasitter, genetisk påvirkning på opprinnelige fiskebestander og endring av økosystemene (påvirkning på andre ferskvannsorganismer som er sårbare overfor fiskeutsettingen). Det er derfor viktig at utsetting av fisk kun foregår etter en grundig vurdering av nytteverdi og risiko og bare der andre fiskeforsterkingstiltak ikke er hensiktsmessige.

Foto. Anton Rikstad

Mye god mat kan hentes fra trønderske vannforekomster!

1.2 Kan fiskeutsettinger bidra til gode naturopplevelser?

Økosystemenes tilstand er avgjørende for hvilke økosystemtjenester de kan levere og hvilken kvalitet tjenestene de leverer har. Intensjonene bak fiskeutsettinger er alltid gode som å øke muligheten til sportsfiske, tilby gode naturopplevelser og/eller øke uttaket av fin matfisk. Godkjente fiskeutsettinger kan bidra til at trønderske vannforekomster leverer gode økosystemtjenester, men ikke nødvendigvis bare det. Fiskeutsetting kan i verste fall bidra til å redusere økosystemtilstanden i vannforekomsten som igjen vil skade økosystemtjenestene.

Matrisen under antyder hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler fiskeutsettinger kan ha.

Styrker	Muligheter
<ul style="list-style-type: none">• Avbøte negative effekter av menneskeskapte inngrep.• Raske resultater• Øke fiskeproduksjon der naturgitt reproduksjon er liten.• Styrke bestander av elvemusling	<ul style="list-style-type: none">• Grunnlag for næring, friluftsliv og gode naturopplevelser• Kan bidra til å opprettholde kultur og tradisjon• Bidra til å bevare tradisjonell kunnskap• Utsetting av merket fisk gir mulighet til å evaluere effekten av tiltaket
Svakheter	Trusler
<ul style="list-style-type: none">• Må ofte gjentas• Kostbart• Vanskelig å forutse effektene• Krav til forundersøkelser og dokumentasjon av effektene	<ul style="list-style-type: none">• Introduksjon av fiskesykdommer og parasitter.• Kan skade intakte og sjeldne økosystemer som fisketomme vatn• Genetisk påvirkning på villfisk

Foto: Anton Rikstad

Gode naturopplevelser og rekreasjon er viktige økosystemtjenester

1.3 Skadelige utsettinger av fremmede fiskearter

Spredning av fremmede fiskearter er en stor trussel mot naturmangfoldet i trønderske vannforekomster. Spredningen skyldes i all hovedsak ulovlige utsettinger. Alle fiskearter og bestander av fisk som ikke finnes naturlig i vannforekomsten, og der menneskelig aktivitet i senere tid har stått for spredningen, regnes som fremmede i denne sammenhengen. De fleste store fjellvatn i Trøndelag har i mer enn 100 år hatt bestander av ørret og/eller røye, og de regnes i vannforvaltningen av den grunn til å være «naturlige».

Naturmangfoldloven definerer en fremmed organisme som en organisme som ikke hører til noen art eller bestand som forekommer naturlig på stedet. En fiskeart trenger altså ikke å være innført fra utlandet eller fra en annen kant av landet for å bli betraktet som fremmed. En art eller bestand er fremmed også om den finnes naturlig i nærliggende vatn og vassdrag, men ikke i den aktuelle vannforekomsten.

Noen fiskearter spres fordi de ulovlig brukes som levende agn. Dette gjelder spesielt de små karpfiskene *ørekyte*, *mort*, *regnlaue* og *sørv*. Andre arter spres av sportsfiskere som vil ha muligheter for fangst av troféfisk, eller spesielle typer matfisk, slik som gjedde, harr, sik, ørret, røye og større karpfisk. Det finnes også eksempler på at fisk er satt ut ulovlig i forsøk på å bedre mattilgangen for stedegen fisk.

Innførsel, utsetting og å bringe med seg levende fisk, kreps og andre ferskvannslevende arter, er ulovlig uten myndighetenes tillatelse.

Foto. Anton Rikstad

Abbor og utgytt hunngjedde på 5 kg fanget i Lømsen 2014.

Unngå faunakriminalitet!

For å hindre skade på natur er det forbud mot å innføre, sette ut, bruke levende agn, og å bringe med seg levende fisk i og langs vassdrag uten tillatelse (jf. naturmangfoldloven § 20, lakse- og innlandsfisklovens § 8-10, 37 og dyrevelferdsloven § 14). Vær oppmerksom på at bestemmelsene også gjelder flytting over korte avstander. Overtredelser kan medføre bøter eller fengsel inntil 3 år.

Meld fra

Hvis du vet om vannforekomster hvor det har dukket opp fremmede fiskearter meld fra til Fylkesmannen, fylkeskommunen, til [NINAs overvåkning av nye fiskearter](#) eller registrerer det i [Artsdatabankens rapportsystem for arter](#)

Hvis du har kunnskap om ulovlig flytting av fisk, eller bruk av levende agn, kan du kontakte Fylkesmannen, fylkeskommunen, lokalt naturoppsyn, Statens naturoppsyn eller politiet.

2 Økologisk status

2.1 Vannressursene i Trøndelag.

Målet er at alle økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.

Vannregion Trøndelag strekker seg i hovedsak fra fylkesgrensen mot Hedmark, Oppland og Møre og Romsdal i sør til fylkesgrensen mot Nordland i nord, og fra svenskegrensen i øst og til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen i vest. Vannregion Trøndelag er delt inn i 14 vannområder der inndelingen følger nedbørsfelt. Et vannområde består av et eller flere nedbørsfelt med tilhørende grunnvann og kystvann. De mange store elvene fungerer som fellesnevner for 5 av vannområdene som ligger inne i landet, mens kystlinja og den indre delen av Trondheimsfjorden fungerer som bindeledd for de øvrige. 2 av vannområdene ligger i grensevannområder mot Sverige og inngår i svenske vannområder. Disse har egne forvaltningsplaner i tråd med avtale med Sverige.

I Vannregion Trøndelag er det 2407 elver og bekkefelt, hvorav 210 er sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) og 732 innsjøer, hvorav 98 er registrert som SMVF. Dette utgjør i antall omkring 10 % av vannforekomstene og fordi flere store innsjøer og elver tilhører gruppen utgjør arealet av disse enda mer. Ofte leverer de sterkt modifiserte vannforekomstene lavere økosystemtjenester enn intakte vannforekomster. Det er de sterkt modifiserte vannforekomstene som er mest aktuelle for fiskeutsettinger gitt ved pålegg (fra regional vannforvaltningsplan 2016-2021).

Tabell 1. Trøndelag har rundt 29.000 store og små innsjøer med et samlet areal på 239.071 hektar. Tabellen viser antall innsjøer i ulike størrelsesklasser med eksempler på innsjøer innen hver klasse.

Størrelsesklasse (hektar)	Antall	Areal (hektar)	Eksempler på innsjøer i størrelsesklassen
0,25-1,5	20.412	11.367	Mindre innsjøer på størrelse med en fotballbane. Mål på en standard fotballbane er 0,7 hektar.
1,5-10	6.596	22.792	Havvikvatnet i Namsos kommune - 6,0 hektar Sørvikvatnet i Rissa kommune - 8,2 hektar
10-100	1.721	46.618	Store Leirsjø i Trondheim kommune - 29,2 hektar Sønningen i Levanger kommune - 86,0 hektar
100-1.000	262	71.012	Korssjøen i Røros kommune - 822 hektar Lømsen i Steinkjer kommune - 215 hektar
1.000-10.000	24	63.007	Gjevilvatnet i Oppdal kommune - 2.090 hektar Namsvatnet i Røyrvik kommune - 3.938
>10.000	3	24.275	Femunden i bl.a. Røros kommune - 20.352 hektar Snåsavatnet i Snåsa kommune - 12.158 hektar
Totalt	29.018	239.071	

Kilde: NINA-oppdagsmelding 724 (data fra NVE)

Merk: 1 hektar = 10 dekar = 100 ar = 10.000 m²

Alle vannforekomstene er klassifisert etter kriterier gitt i vannforskriften. I følge Vann-Nett (25.05.2016) er det fare for at 13 % av elvene og 45 % av innsjøene i Trøndelag ikke vil oppnå målet om minst god tilstand innen 2021. I regionalt tiltaksprogram for vannregion Trøndelag 2016-2021 går det fram at det er påvirkninger fra landbruk, urban utvikling og vannkraftproduksjon som har mest negativ betydning i klassifiseringen.

2.2 Fiskeressursene

Trøndelag har naturgitte rike fiskeressurser. Interessen for å øke avkastningen og bedre kvaliteten på fisken har lange tradisjoner. Flytting av fisk, særlig ørret, men også røye, har antagelig pågått så lenge som det har vært bosetting her. Senere er laks og sjøørret, også i den hensikt å øke avkastningen, gitt større utbredelsesområder ved at det i flere vassdrag er bygd fisketrapper.

Samlet fangststatistikk finnes ikke for innlandsfisk i Trøndelag. Undersøkelser gjort i ørretvann i høyfjellet antyder en årsproduksjon på ca. 5 kg per hektar og det indikerer et høstingspotensial på flere hundre tonn ferskvannsfisk i Trøndelag. Verdien av sportsfiske etter innlandsfisk med tilhørende friluftsliv er trolig mye større enn verdien av selve fisken. Slik er det også for laks og sjøørret. I trønderske anadrome vassdrag rapporteres det årlig om sportsfiskefangster på omkring 100 tonn laks og sjøørret og fangstene i sjølaksefisket ligger omtrent på samme eller litt lavere nivå. I tillegg kommer både urapportert sportsfiske og ulovlig fiske i sjø.

Dagens utbredelse av fiskearter i Trøndelag er et resultat av naturlig innvandring etter istiden, fiskeutsetninger, bygging av fisketrapper og overføring av vann i forbindelse med vannkraftproduksjon og industrivirksomhet. Innvandringen som er styrt av geologien deler artene i vestinnvandrerer - arter som vandret inn fra sjøen i vest og østinnvandrerer - arter som vandret inn via østvendte vassdrag. De vestinnvandrende artene i Trøndelag er: laks, ørret, røye, tre-pigget stingsild og ål. Gjedde, abbor, ørekyt, lake, sik og harr er de østinnvandrende artene.

Utsetting av røye og ørret i Trøndelag har bidratt til dagens store utbredelse av disse populære fiskeartene. De fleste store fjellvatn i Trøndelag har i mer enn 100 år hatt bestander av ørret og/eller røye, og de regnes i vannforvaltningen av den grunn til å være en del av den naturlige faunaen. Det finnes flere fisketrapper i Trøndelag. Flere av disse er bygget som kompensasjonstiltak ved vassdragsreguleringer, mens noen er anlagt i den hensikt å øke fiskeproduksjonen ved å åpne for nye gyte- og oppvekstområder.

Spredning av fiskearter er et svært alvorlig miljøproblem (se pkt. 1.3 og pkt. 4.3). Spredningen av fiskearter/fiskebestander representerer en trussel mot det biologiske mangfoldet, fordi de kan virke negativt på produksjonsgrunnlaget for stedeegne fiskearter og andre organismer. Dette omfatter både fiskearter spredt av mennesker og arter med naturlig innvandring til norske vassdrag. De få gjenværende fisketomme vannforekomster er viktige økosystemer som bør bevares fisketomme for å bidra til å bevare arter som er sårbare for beiting. Tabellen under gir oversikt over spredning av ferskvannsfisk i Trøndelag per 2015. Det er et overordnet mål å unngå spredning av fiskearter til nye vannforekomster.

Tabell 2. Spredning av ferskvannsfisk i Trøndelag (Kilde NINA-rapport 1205)

Fremmede arter i Norge som reproducerer i Trøndelag	Bekkerøye, kanadarøye
Fremmede arter i Norge med usikker reproduksjon i Trøndelag	Regnbueørret, pukcellaks
Arter med naturlig utbredelse i Norge, men innført til Trøndelag	Karuss, mort, hvitfinnet steinulke
Arter med naturlig utbredelse i noen områder av fylket og med stor videre regional spredning	Ørekyte, gjedde, ørret, røye, sik
Arter med naturlig utbredelse i noen områder av fylket og med noe videre regional spredning	Harr, lake, abbor, trepigget stingsild, laks*

* laks er ikke omhandlet i NINA-rapporten og påført i ettertid.

3 Status for fiskeutsettinger til kultiveringsformål

All utsetting av fisk, uansett om hensikten er god, er forbudt uten myndighetenes tillatelse. Fiskeutsettinger, inkludert flytting av innfanget villfisk, uten tillatelse er miljøkriminalitet og kan medføre straffeansvar etter naturmangfoldloven, lakse- og innlandsfiskekloven og matloven.

Overtredelser kan medføre bøter eller fengsel inntil 3 år.

3.1 Juridisk status

Uten særskilt tillatelse er det forbudt å sette ut fisk eller andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål. Dette forbudet gjelder også utsetting av innfanget villfisk, selv om den kun er flyttet over korte avstander innen ett vassdrag. Det er forbudt å bringe med seg levende fisk langs vassdrag uten etter hjemmel i enkeltvedtak eller forskrift (lakse- og innlandsfiskekloven § 37). Enkeltvedtak skal ha tilhørende vurderinger etter prinsippene i naturmangfoldloven (§ 8-12).

3.2 Økologisk status (status fiskeutsettinger)

Fiskekultivering har tradisjonelt vært ensbetydende med utsetting av fisk. I starten var dette utelukkende lokal flytting av fisk, og kanskje befruktet rogn, mellom nærliggende vatn og vassdrag, men etter hvert ble det bygget klekkerier som produserte yngel og settefisk for utsetting. Fiskeutsettinger ble sett på som positivt og målet med fiskeutsettinger har alltid vært å kunne øke uttaket og/eller øke sjansene for å få større fisk. Ny kunnskap har ført til en langt mer restriktiv holdning til fiskeutsettinger. Nå benyttes fiskeutsettinger først og fremst som kompensasjon for skadelige menneskeskapte påvirkninger.

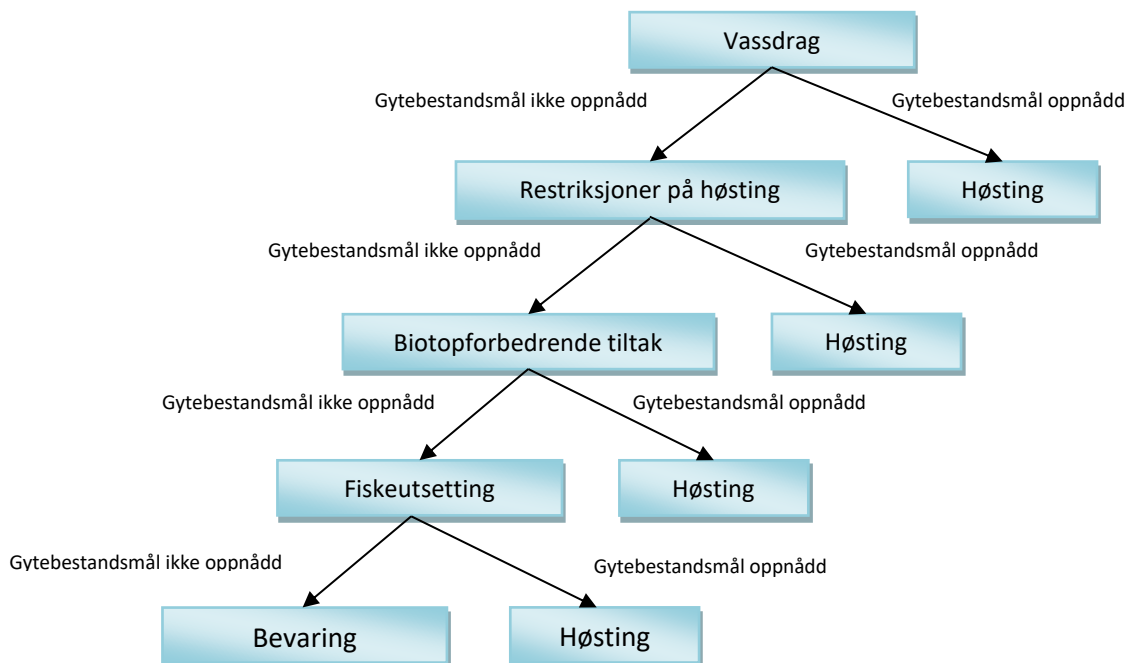
Utsetting av fisk kan potensielt gi mange positive effekter om de gjennomføres riktig. På oppdrag fra Miljødirektoratet har NINA utarbeidet en veileder som inneholder konkrete råd om hvordan man bør praktisere produksjon og utsetting av fisk for å ivareta bestanders genetiske variasjon og særegenhet. Veilederen har et spesielt fokus på utsetting av laks, men prinsippene som ligger til grunn kan også benyttes for andre arter. Veilederen gir praktiske råd om valg av stamfisk, krysninger, utsettinger og dokumentasjon. Se «[Veileder for utsetting av fisk for å ivareta genetisk variasjon og integritet](#)».

Et viktig mål i naturforvaltningen er å bevare naturens mangfold og produktivitet. Fiskeartene er oppdelt i stammer som over mange generasjoner er genetisk tilpasset sine lokale miljøforhold. Slike stammer kaller vi stedegne, og de representerer et genetisk mangfold. Stor genetisk variasjon innen samme art gjør arten mer robust ved at dens evne til å tilpasse seg endringer i naturen styrkes. Ved å benytte stedegne stammer ved fiskeutsettinger, bidrar man til god utnyttelse av forholdene i utsettingslokaliteten. Bruk av stedegen stamme er derfor et overordnet prinsipp ved fiskeutsettinger.

3.3 Vurdering av ulike fiskeforsterkingstiltak

Etter hvert som man har fått mer kunnskap også om negative effekter av fiskeutsettinger, har forvaltningen endret syn og fiskeutsettinger kommer nå langt ut i prioriteringsrekken når fiskeforsterkingstiltak skal velges (figur 1). Når utsetting fra kultiveringsanlegg først er vurdert som et aktuelt tiltak anbefales det at det benyttes et så tidlig livsstadium som mulig (figur 2). Dette for i størst mulig grad opprettholde de naturlige mekanismene for bestandsregulering (figur 3). Utsatt fisk skal i minst mulig grad konkurrere med naturlig produsert fisk og valg av stadier og utsettingslokaliteter (f.eks. sted i elven) må vurderes nøye.

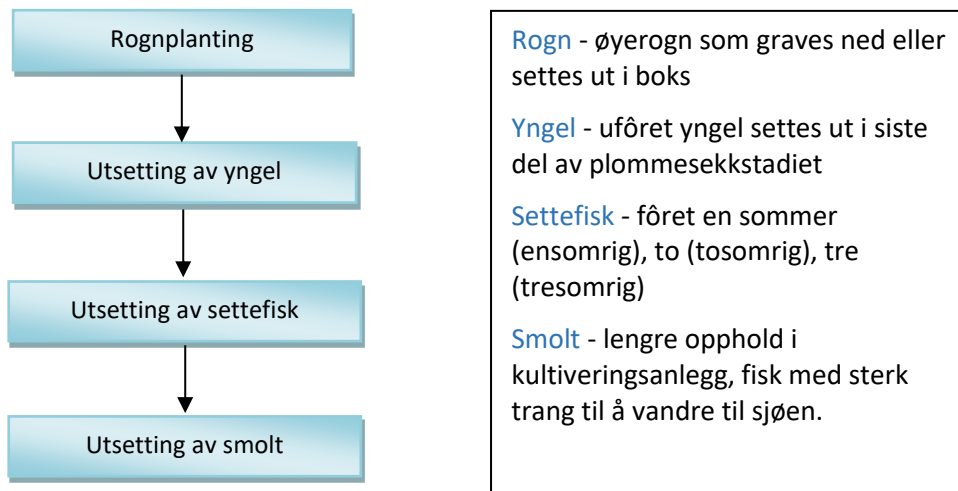
For de fleste laksevasdragene i Trøndelag er det utarbeidet gytebestandsmål. For villaks er det oppnåelse av gytebestandsmålet som er avgjørende for hvilke forvaltningstiltak som prioriteres (figur 1). Unntak kan være sterkt modifiserte vassdrag hvor gyte- og oppvekstområder er sterkt reduserte og hvor gytebestandsmålet av den grunn ikke kan nås.

Figur 1. Eksempel på prioriteringer forvaltningen av villaks vil gjøre.

Gytebestandsmål for innlandsfisk og sjøørret og sjørøye er ikke utarbeidet, men før fiskeutsettinger vurderes som aktuell kultiveringsmetode bør det gjøres tiltak som øker den naturlige produksjonen i vannforekomsten.

Det er en tydelig faglige anbefaling om å benytte så unge livsstadier som mulig for så raskt som mulig å få naturlig tilpasning. Rognplanting er derfor å foretrekke framfor utsetting av yngel. Oppvekstvilkårene i vannforekomsten er avgjørende for hvilke livsstadier det er mulig å bruke.

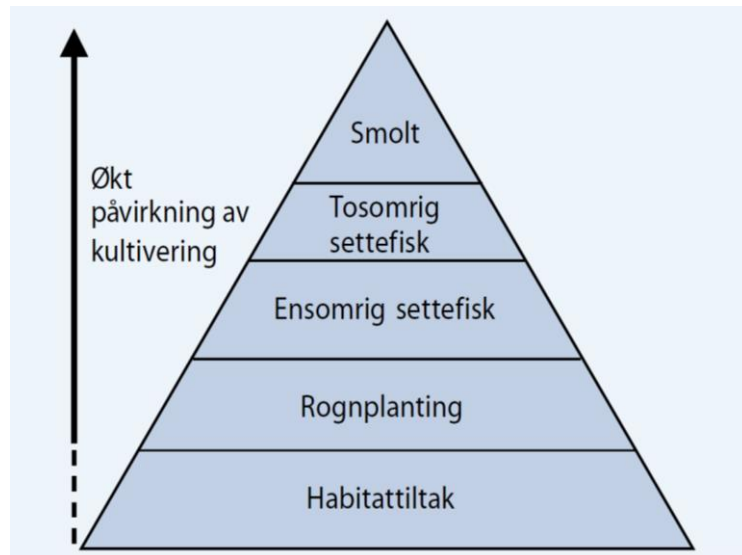
Figur 2. Er fiskeutsettinger aktuelle bør det brukes så unge livsstadier som mulig.

Foto. Hans Mack Berger

Lakseunger fanget i Levangerelva. Fra nederst til øverst: ensomrig, tosomrig, tresomrig og firsomrig. Ensomrig villaks er ca. 5-7 cm i august-september, tosomrige 8-11 cm og tresomrige 11-16 cm. Disse målene er fra ei elv med relativt god vekst.

All utsetting av fisk og rogn innebærer inngrep i den naturlige seleksjonsprosessen. Utsetting av smolt er det største avviket fra naturlig rekruttering og har derfor størst potensial for å forstyrre den naturlige utviklingen. Smoltutsetninger gir større feilvandring og lavere sjøoverlevelse sammenlignet med utsett av yngre livsstadier. For å unngå reduksjon i den genetiske variasjonen er det også viktig å benytte stedege stamfisk fra naturen framfor kultivert stamfisk.

Figur 3. Økt opphold i kultiveringsanlegg gir generelt redusert tilpasningsevne. Dette er et viktig tema å vurdere ved valg av tiltak. Når målsettingen er å opprettholde de naturlige mekanismene for bestandsregulering, velges tiltak så langt ned i pyramiden som mulig. (Kilde: Effekter av vassdragsregulering på villaks, KLV-bok nr. 3)

4 Fiskeutsettinger i Trøndelag

Dagens fiskeutsettinger kan deles inn i tre typer ut fra årsak og formål:

- Pålagte utsettinger i regi av regulanter (gjerne et kraftselskap) om å sette ut fisk som kompensasjonstiltak for fiskeproduksjonstap reguleringen har medført
- Frivillige utsettinger for å styrke bestander og bedre fiskemulighetene i regi av privatpersoner, grunneiere, organisasjoner/foreninger. Dette er utsettinger som er gitt tillatelse etter søknad
- Reetablering av tapte og gjenoppbygging av svake bestander (med opphav fra genbank i offentlig regi)

Alle fiskeutsettinger skal registreres i Vann-Nett. Her skal antall fisk som faktisk blir satt ut registreres. Dette er nyttig informasjon om vannforekomsten, da antall utsatt fisk skal trekkes fra ved klassifiseringen. I tillegg skal alle vedtak som gjøres (tillatelse til og avslag på fiskeutsetting) registreres i Miljøvedtaksregisteret.

4.1 Pålagte fiskeutsettinger i Trøndelag

De fleste pålegg om fiskeutsettinger i Trøndelag er gitt til regulanter i forbindelse med større vassdragsreguleringer, men det finnes også noen få gitt til mindre kraftprodusenter og til kommersielle settefiskanlegg. Ved pålegg om utsetting i forbindelse med kraftproduksjon skjer behandlingen hos Fylkesmannen (innlandsfisk) eller hos Miljødirektoratet (anadrome arter).

Miljødirektoratet har mål om å etablere et påleggsregister for regulerte vassdrag. Registeret vil gi oversikt over alle pålagte fiskeutsettinger av både innlandsfisk og anadrom fisk.

Oversikt over pålagte fiskeutsettinger av innlandsfisk per 01.01.2018 finnes i vedlegg 6.

Oversikt over pålagte fiskeutsettinger av anadrom fisk per 01.01.2018 finnes i vedlegg 7.

4.2 Frivillige utsettinger = Ikke pålagte utsettinger

Alle fiskeutsettinger krever tillatelse. Med frivillige utsettinger menes alle utsettinger av kultivert fisk og flytting av innfanget villfisk for kultiveringsformål som gjennomføres av frivillige etter myndighetenes tillatelse. Oversikt over tillatelser gitt i enkeltvedtak for omsøkte fiskeutsettinger skal fra og med 1. januar 2014 registreres i Miljøvedtaksregisteret av instansen som gir tillatelsen. Miljøvedtaksregisteret er åpen for alle. Vi viser til kapittel 8 for mer informasjon.

4.3 Ulovlige utsettinger

Ulovlig utsetting av fisk innebærer spesielt stor risiko for å utsette vassdrag for varige og uopprettelige skader. Det er et tungt ansvar folk tar på seg når utsettinger skjer ulovlig. Intakte fiskesamfunn siden istida kan for alltid endres ved bare én ubetenksom handling. F.eks er det satt ut ørekyte i Namsenvassdraget og gjedde i Neavassdraget. Disse ulovlige utsettingene vil trolig for alltid påvirke produksjonen av laks, ørret og røye negativt i disse vassdragene. Dette går ut over leveransen av økosystemtjenestene fra disse vannforekomstene og gir både økonomiske og kulturelle konsekvenser.

Innføring av fremmede arter har nesten alltid negativ effekt på miljøet. Fremmede fiskearter spres til nye vannforekomster i Trøndelag, og oftest ved ulovlige utsetninger. Dette er faunakriminalitet som dessverre har økt i omfang de siste årene. Det er derfor utarbeidet handlingsplaner mot spredning av fremmede arter; «Handlingsplan mot fremmede arter i Sør-Trøndelag» fra 2014 og «Fremmede, skadelige arter i ferskvatn i Nord-Trøndelag» fra 2016. Rapportene er utarbeidet som et ledd i det nasjonale arbeidet med å stoppe tapet av biologisk mangfold i Norge.

Foto. Jon Olav Bjørndal

*Ørekyte er en karpefisk som lett kan forveksles med ørret, laks og røye på samme størrelse. Et viktig kjennetegn er at **den mangler fettfinne**. Ørekyte er i Trøndelag stort sett spredt ved menneskelig aktivitet. Ørekyta danner tette bestander og er først og fremst en næringskonkurrent til laksefisk.*

4.4 Kultiveringsanlegg i Trøndelag

Miljødirektoratet har etablert et nasjonalt nettbasert kultiveringsregister. Registeret er en aktiv database som vil bli koblet opp mot påleggsregisteret hvor alle pålegg om fiskeutsetninger finnes. Kultiveringsregisteret skal gi oversikt over og informasjon om aktivitet og kapasitet i settefiskanlegg for både anadrom laksefisk og innlandsfisk, samt oppdrett i ferskvann.

Oversikt over kultiveringsanlegg i Trøndelag per 01.01.2018 finnes i vedlegg 8.

Oppdaterte oversikter finnes i Miljødirektoratets kultiveringsregister.

5 Kultiveringssoner

5.1 Tilbakeblikk – kultiveringssoner

Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) nedsatte i 1990 et utvalg som skulle gi anbefalinger for fiskekultivering. En viktig anbefaling var utarbeidelse av fylkesvise kultiveringsplaner som skulle omfatte inndeling av fylket i kultiveringssoner. Kultiveringssonene skulle i stor grad være lukkede enheter for den delen av fiskekultiveringen som gjaldt utsettinger. Hensikten med kultiveringssonene var ifølge utvalgets innstilling (DN-rapport 1991-8):

- Å hindre spredning av sykdommer og parasitter mellom vassdrag
- Å bevare de stedegne fiskestammers genressurser ved å hindre innføring av fiskestammer fra andre vassdrag
- Å skape bedre fiskemuligheter ved å benytte fiskestammer fra det lokale vassdrag, disse er tilpasset forholdene i det aktuelle vassdrag.

Kultiveringssoner for Trøndelag ble opprettet i 1993 (Nord-Trøndelag) og i 2000 (Sør-Trøndelag). Soneinndelingene er beskrevet i hhv. «Kultiveringsplan for ferskvannsfisk i Nord-Trøndelag ([rapport nr. 4, 1997](#)) og Kultiveringsplan for vassdrag i Sør-Trøndelag, Del I Innlandsfisk ([rapport nr. 1, 2000](#)).

Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag ble inndelt i hhv. 12 og 9 kultiveringssoner. I Sør-Trøndelag var kultiveringssonene (med unntak av 3) igjen inndelt i 2-5 mindre delsoner. I Nord-Trøndelag var kun en kultiveringszone (Namsen) delt opp i delsoner. Sonegrensene ble hovedsakelig satt med hensyn til nedbørsfelt og vassdrag, hvor de store vassdragene var naturlige utgangspunkt. Det ble delvis også tatt hensyn til eiendomsstruktur og administrative grenser.

Kultiveringszonebegrepet kommer til anvendelse i forskrift om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål. Forskriften setter et generelt forbud mot utsetting av fisk. § 2 åpner for at det kan gis tillatelse til utsetting av stedegen stamme for kultiveringsformål og til utsetting av innlandsfisk fra samme kultiveringszone.

5.2 Gjeldende kultiveringssoner for Trøndelag

Vannregion Trøndelag er delt inn i 14 vannområder. Vannområdene følger nedbørsfelt og hvert vannområde kan oppfattes som en avgrenset enhet for vann- og fiskeforvaltning. Vannområdene kan krysse kommune-, fylkes- og landegrenser. Alle vannområdene i vannregion Trøndelag er interkommunale. To av vannområdene er delt med Sverige. Videre er to større områder sør i fylket ikke en del av vannregion Trøndelag. Dette er Oppdalsfjellene og Røros. Det er utarbeidet en grensevassdragsstrategi mellom Norge og Sverige (se pkt. 5.3.3.).

Vannområdene er forvaltningsenheter der kommuner og andre interessenter samarbeider for å bidra til å vurdere miljøtilstand, påvirkninger, risiko og utarbeide forslag til miljømål og en tiltaksanalyse. Inndelingen er godt innarbeidet i vannforvaltningen og kultiveringssonene i Trøndelag sammenfaller med vannområdeinndelingen.

Vannområdene er inndelt i vannforekomster som følger naturgitte grenser. I alt er vannregion Trøndelag inndelt i 3658 vannforekomster. For alle disse vannforekomstene har myndighetene vurdert miljøtilstand, menneskeskapte påvirkninger og risiko for at de ikke oppnår tilstrekkelig miljøtilstand. Det er også beskrevet miljømål og hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre godt vannmiljø (se [vann-nett](#)). Tilstanden i vannforekomsten vektlegges i saksbehandling av fiskeutsettinger. I forbindelse med vannforskriften er det bestemt at fiskearter som er introdusert og

etablert etter ca. 1900 betraktes som en ytre påvirkning, mens eldre utsettinger betraktes som en naturlig del av faunaen. Finnes fiskearter nevnt i risikolista på Artsdatabankens svarteliste, fører det til at tilstanden på vannforekomsten flyttes ned ett trinn f.eks. fra «svært god» til «god» (se [artsdatabanken](#)).

Vannforekomstene deler opp kultiveringssonene mer detaljert og benyttes av forvaltningen ved vurdering av søknader om fiskeutsettinger. Avstander, fysiske barrierer og fare for overføring av smitte mellom de aktuelle vannforekomstene er eksempel på forhold som blir vurdert.

Stamfisk og villfisk for flytting skal fortrinnsvis hentes innenfor samme vannforekomst som der utsettingen skal gjennomføres. Vannforekomst kan være en svært detaljert enhet, men er et naturlig utgangspunkt ved behandling av enkeltsaker som gjelder utsetting av fisk. Dersom fisk for utsetting ikke kan hentes fra vannforekomsten, utvides søket til nærliggende vannforekomster innen samme vassdrag. Det kan også gis tillatelse til utsetting av innlandsfisk med opphav fra andre vannforekomster innen samme kultiveringszone.

Når det gjelder grensevassdragene der vannet drenerer til Sverige, skal det i henhold til en bilateral avtale skje en rådføring med svensk forvaltningsmyndighet.

Miljødirektoratet har fastsatt noen hovedprinsipper for utsetting av fisk i ferskvann
Hovedprinsippene fastslår bl.a. følgende:

- Kultiveringssonene skal i størst mulig grad være lukka enheter, slik at flytting av egg, yngel, settefisk og smolt mellom sonene i regelen ikke skal skje. I den grad det allikevel er nødvendig å flytte fiskemateriale fra en sone til en annen, bør dette primært være som desinfisert rogn.
- Bare kultiveringsanlegg som ligger innenfor en gitt kultiveringszone kan levere fisk for utsetting i denne sonen. Dersom det ligger flere kultiveringsanlegg i den samme sonen, må det beste alternativet ut fra en samlet vurdering velges.
- Avvik fra prinsippet om kultiveringssoner som lukka enheter må bare skje i ekstraordinære tilfeller. Ved slike avvik må det i tillatelsen gjøres oppmerksom på at dette er en dispensasjon fra normal kultiveringspraksis.

Det er et viktig hovedprinsipp at fisk for utsetting skal produseres i kultiveringsanlegg som ligger i samme kultiveringszone som der utsettingen skal gjennomføres. Hvis dette i ekstraordinære tilfeller skal fravikes, vil det være minst risiko ved å flytte desinfisert rogn mellom kultiveringssonene.

Figur 4. Kart over kultiveringssoner (vannområder) i Trøndelag

5.3 Områder med spesielle bestemmelser og hensyn

5.3.1 Kontrollområder – *Gyrodactylus salaris*

Introduksjon av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* medfører alvorlige konsekvenser for naturmangfoldet. Steinkjervassdraget fikk parasitten i 1977, og ble etter flere behandlingsrunder med fiskegiften rotenon friskmeldt i 2014. Nå er det bare et vassdrag i Trøndelag som er infisert - Drivavassdraget. Med hjemmel i Matloven er det utarbeidet en forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og utrydde lakseparasitten. Forskriften definerer kontrollområde som består av bekjempelsessone og overvåkingssone. Det er blant annet innført restriksjoner på flytting og utsetting av fisk.

Forskrift om kontrollområde for lakseparasitt

5.3.2 Kontrollområder - krepsepest

Krepsepest er påvist i to vassdrag i Trøndelag. Med hjemmel i Matloven er det utarbeidet egne forskrifter som definerer kontrollområdene og setter forbud og påbud innenfor disse. Blant annet er det nedsatt forbud mot å føre levende fisk ut av kontrollområdet. Det er også satt et påbud om at fanget fisk skal håndteres i samråd med Mattilsynet. Forskriftene inneholder kart og beskrivelse av sonegrenser.

Forskrift om kontrollområde mot krepsepest, Lierne

Forskrift om krepsepest i Fjelnavassdraget

5.3.3 Grenseområder

Grenseområder til Sverige

Deler av vannregion Trøndelag har avrenning til Ångermanälven og Indalsälven delområder i Bottenhavet vattendistrikt i Sverige. Motsatt renner vann fra Sverige til Neavassdraget, Stjørdalsvassdraget, Inn-Trøndelag og Namsen vannområder. Lenger sør starter Dalälven sin ferd østover mot Bottenhavet, og det er enighet med Hedmark fylkeskommune om at vannregion Trøndelag inkluderer de norske vannforekomstene som inngår i Dalälven delområde i vannforvaltningsplanen. Planen er tatt ut som selvstendig dokument. For disse områdene er det utarbeidet en internasjonal grensevassdragsstrategi mellom Norge og Sverige. Denne definerer at det er mottakerlandets forvaltningsprinsipper som skal legges til grunn for planleggingen, og at der det oppstår motstridende interesser skal også mottakerlandets regelverk være retningsgivende. Dog stanser all myndighetsutøvelse ved grensen.

Grenseområder der vannregionen krysser fylkesgrense

Søknad om utsetting av fisk i vannområder som delvis ligger i Trøndelag og delvis utenfor fylkesgrensen skal sendes til Fylkesmannen eller fylkeskommunen i det fylket utsettingen er ønsket. Siden fiskeutsettinger i disse fylkesgrensevassdragene kan berøre nabofylket som ligger nedstrøms utsettingen, bør det etableres en prosedyre med dialog og informasjonsflyt mellom fylkene i slike saker.

5.3.4 Områder med menneskeskapte vannveier

Ved fastsettelse av vannområdene er det ikke tatt hensyn til menneskeskapte vannveier. Et eksempel er vannkraftutbyggingen i indre Namdal. Vatnet drenerte opprinnelig fra Vekteren og Limingen østover til Sverige mens Namsvatnet drenerte til Namsen. Etter vannkraftreguleringen ble vann overført fra Namsvatnet til Vekteren, og deretter til Limingen. Ved fastsettelse av vannområdene er det ikke tatt hensyn til slike forhold. Det er viktig at forvaltningen er kjent med dette og tar nødvendige hensyn i saker som gjelder fiskeutsettinger.

Den kanskje eldste menneskeskapte vannveien i Trøndelag er rennene som ble bygget for å fløte tømmer til kobberverket på Røros på 1700-tallet. De to vassdragene Glomma og Femundselva-Trysil-Klaraelva er to separate vannområder i vannforvaltningen, men det få er klar over er at det er kontinuerlig vannvei mellom Femunden i det ene og Håelva i det andre vassdraget, gjennom tømmerrennene. Denne vannveien er årsaken til at det finnes mange østlige fiskearter svært høyt oppe i Glomma vassdraget. Vannveien må tas i betraktning i dagens forvaltning både når det gjelder stedegen og fremmede arter og utsetting av fisk, for eksempel planene om utsetting av Vänerlaks.

Foto. Kari Tønset Guttvik

Tømmerrennene mellom Femunden, Langtjønna og Feragen er eksempel på en vannvei som medfører at fiskearter kan spre seg fra ett vassdrag til et annet. Bildet er fra renna mellom Feragen og Langtjønna.

Kommuneplaner - fisk og fiskeinteresser

Hensynet til fiskeinteressene og ivaretagelse av fiskens og andre ferskvannsorganismers økologiske funksjonsområder skal innpasses i planer etter plan- og bygningsloven i kommune og fylke (lakse- og innlandsfiskloven § 7). Se Miljøkommune.no.

6 Utarbeidelse og behandling av søknader om fiskeutsetting

Utsetting av fisk til kultiveringsformål krever tillatelse fra myndighetene.

6.1 Hvor skal søknaden sendes?

Søknad om:	Sendes til:
Tillatelse til utsetting for kultiveringsformål av innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer, når arten finnes (i de siste 100 år) eller har forekommet i den aktuelle delen av vassdraget tidligere.	Fylkeskommunen
Tillatelse til utsetting av anadrom laksefisk i ferskvann til kultiveringsformål når arten finnes eller har forekommet i den aktuelle delen av vassdraget tidligere. Tillatelse til utsetting av anadrom laksefisk ovenfor anadrom strekning.	Fylkesmannen
Tillatelse til å sette ut anadrom laksefisk i sjø til kultiveringsformål. Tillatelse til å sette ut fisk av ikke-stedegen stamme.	Miljødirektoratet

Fylkeskommunen skal behandle søknader om utsetting av innlandsfisk. Unntak er på anadrom strekning av vassdrag eller for pålagte fiskeutsettinger i regulerte vannforekomster, hvor Fylkesmannen skal behandle søknadene.

Fylkesmannen skal behandle søknader om utsetting av fisk på anadrome strekninger av vassdrag og fiskeutsettinger tilhørende pålegg om utsettinger i regulerte vannforekomster. Det presiseres at utsetting med hjemmel i konsesjonspålegget ikke er tilstrekkelig. Fylkesmannen kan også under visse forutsetninger gi tillatelse til utsetting av anadrom laksefisk ovenfor anadrom strekning. Det presiseres at hensynet til stedegent biologisk mangfold, og kjemisk- og økologisk tilstand i vannforekomsten legger sterke føringer for om en slik tillatelse kan gis.

Miljødirektoratet skal behandle søknader om utsetting av anadrom laksefisk i sjø til kultiveringsformål, og spørsmål om utsetting av fisk fra ikke-stedegen stamme.

Omfatter søknaden fangst av fisk for flytting kan det også være aktuelt å omsøke fisketillatelse. Fisketillatelse for fangst av anadrom laksefisk, ål, elvemusling, edelkreps og andre sårbare, trua eller prioriterte arter i ferskvann utenom ordinær tid for fangst, eller med bruk av fangstmetoder som ikke er tillatt skal behandles av Fylkesmannen. Fisketillatelse for fangst av innlandsfisk (ørret, røye mm ovenfor lakseførende strekning) utenom ordinær tid for fangst, eller når det skal benyttes fangstmetoder som ikke er tillatt, skal behandles av fylkeskommunen.

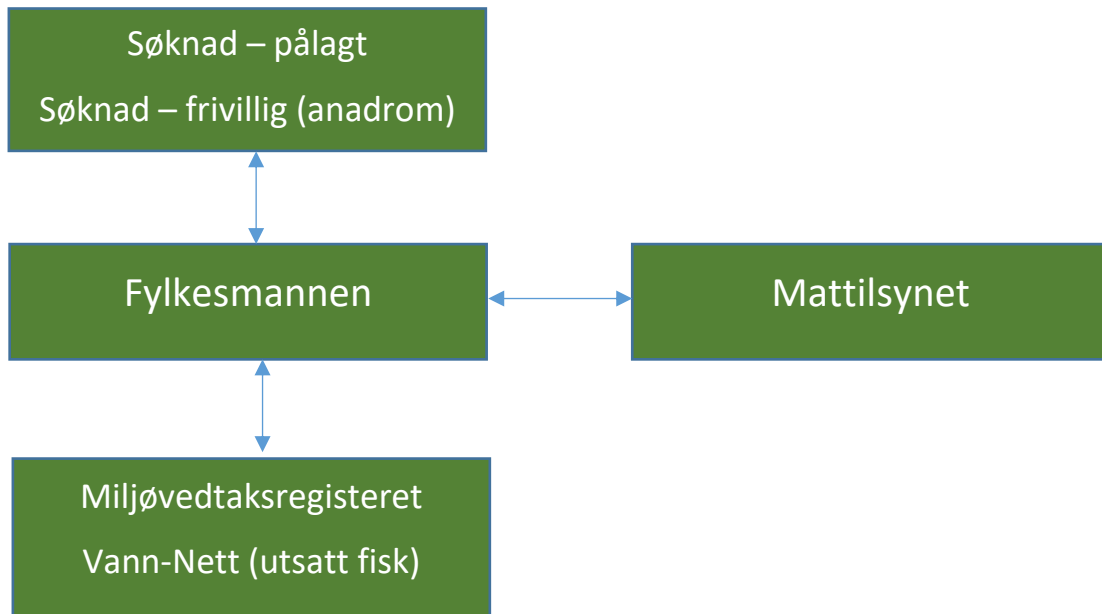
Mattilsynet skal alltid behandle søknader om flytting av fisk mellom vassdrag eller mellom ulike deler av vassdrag. Mattilsynet skal i tillegg behandle søknader om utsetting av fisk innenfor kontrollområder for gyrodactylus salaris og krepepest. Dette gjelder både innfanget villfisk og fisk fra kultiveringsanlegg. Det er ikke krav om tillatelse fra Mattilsynet for å sette ut frisk fisk fra kultiveringsanlegg som ligger utenfor kontrollområdene.

I verneområder som nasjonalparker kan verneforskriften for det aktuelle området inneholde egne bestemmelser om fiskeutsetting.

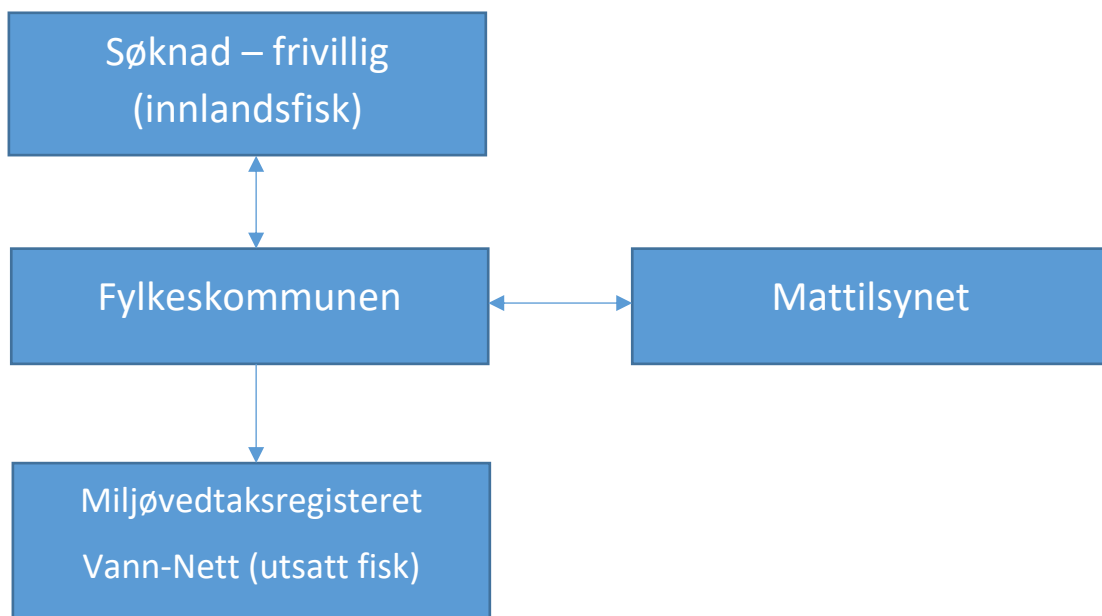
Fylkesmannen, fylkeskommunen og Miljødirektoratet oversender aktuelle søknader for behandling i Mattilsynet før de selv fatter endelig vedtak. Årsaken til dette er hensynet til samordning og som et bidrag for å redusere sjansene for skadelige effekter i form av smitte.

6.2 Saksgang

Saksgangen ved søknader om pålagte og frivillige utsetninger er skjematisk framstilt i figurene under. I tillegg vil fylkeskommunen og Fylkesmannen konferere med hverandre og i tillegg opprette kontakt med berørte kommuner, grunneiere eller andre interessenter dersom det anses som nyttig eller nødvendig i behandlingsprosessen.

Figur 5. Saksgang ved søknad om pålagte utsetninger av ferskvannsfisk og all utsetting av anadrom fisk fra kultiveringsanlegg og ved flytting av innfanget anadrom villfisk. I tillegg kommer saksgang ved eventuell klage på Fylkesmannens eller Mattilsynets vedtak.

Figur 6. Saksgang ved søknad om **frivillige utsetninger** av ferskvannsfisk fra kultiveringsanlegg og ved flytting av innfanget villfisk av innlandsfisk. I tillegg kommer saksgang ved eventuell klage på fylkeskommunens eller Mattilsynets vedtak.

6.3 Behandling og samordning av søknader om fiskeutsetting

Fylkesmannen/fylkeskommunen avgjør først om de er rette mottaker av søknaden. Når alle opplysninger er på plass behandles søknaden og det gjøres vedtak med hjemmel i lakse- og innlandsfiskloven § 10. Dersom tillatelse gis må det settes vilkår jf. § 3 i forskrift om utsetting av ferskvannsfisk. Vurderingen av saken etter prinsippene i naturmangfoldloven (§ 8-12) skal framgå av vedtaket. Uten slik vurdering er vedtaket ugyldig.

All utsett av fisk innebærer risiko for skadelige effekter. Forvaltningen skal bidra til at risiko for skadelige effekter reduseres og bidra til at positive effekter kan realiseres. Fylkesmannen og fylkeskommunen skal ikke gi tillatelse til utsetting av fisk fra kultiveringsanlegg som ligger innenfor kontrollområde for gyrodactylus salaris eller krepsepest, eller flytting av villfisk før Mattilsynet har gjort positivt vedtak etter sitt regelverk.

Bare søknader som kan godkjennes etter naturforvaltningens regelverk sendes Mattilsynet. Denne rutinen gjør det enklere for søker. I tillegg vil den gi naturforvaltningen trygghet for at søknaden virkelig blir underlagt nødvendige veterinærfaglige vurderinger og derved bidra til å hindre skadelig spredning av parasitter og fisesykdommer.

6.4 Veiledning til utarbeidelse av søknad

6.4.1 Veiledning til utarbeidelse av søknad om utsetting av innlandsfisk

Utsetting av innlandsfisk krever tillatelse. Dette gjelder også flytting av fisk fra en lokalitet til en annen, også innen samme vassdrag. Fylkeskommunen skal saksbehandle/koordinere søknader som gjelder for vassdrag med høstbare bestander av innlandsfisk (ørret, røye mm overfor lakseførende strekning). Gjelder søknaden flytting av innfanget villfisk kan det også være behov for å søke om fisketillatelse dersom det skal fanges arter utenom ordinær tid for fangst, eller det skal benyttes fangstmetoder som ikke er tillatt.

Det går fram av § 2 i Forskrift om utsetting av fisk mv. at det er fylkeskommunen som kan gi tillatelse til utsetting av de innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer som fylkeskommunen forvalter. Fylkeskommunen forvalter høstbare, ikke truede arter av innlandsfisk. Uttømmende liste over høstbare arter av innlandsfisk finnes i innlandsfiskeforskriften § 2.

Gjelder søknaden utsetting av truede arter av innlandsfisk er det Fylkesmannen som skal behandle søknaden.

Det er utarbeidet et søknadskjema som skal benyttes. Skjemaet finnes på fylkeskommunens og Fylkesmannens hjemmesider og som vedlegg 4 i denne rapporten. Alle spørsmål i søknadskjemaet må besvares. Absolutte vilkår for utsettingstillatelse framgår av § 3 i Forskrift om utsetting av fisk mv., og er opplysninger som må gis for at søknaden kan behandles:

- 1) Hvilke stamme som skal benyttes
- 2) Produksjonssted for utsetningsmaterialet
- 3) Utsetningsmaterialets opprinnelse og kvalitet
- 4) Antall individer, utsetningssted og –tid
- 5) Plikt til varsling før utsetting for kontroll av utsetningsmaterialet og utsettingen

Mattilsynet skal i tillegg behandle søknader som innebærer flytting og transport til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag. Fylkeskommunen og Fylkesmannen vil sørge for

oversendelse av søknaden til Mattilsynet og ev. til andre myndigheter. Kultiveringsanlegg pleier å ha egen transporttillatelse og kan bistå kunder med transport.

I kapittel 8 finnes en tabell med linker til nettsteder og databaser som gir nyttig informasjon som trengs når søknaden skal utarbeides.

Søknadskjema for utsetting av fisk finnes som vedlegg 4 i denne rapporten og på fylkeskommunens og Fylkesmannens hjemmesider.

Alle spørsmål i søknadsskjemaet må besvares.

6.4.2 Veiledning til søknad om utsetting av anadrom fisk

Utsetting av anadrom fisk krever tillatelse. Dette gjelder også flytting av fisk fra en lokalitet til en annen, også innen samme vassdrag.

Det går fram av § 2 i Forskrift om utsetting av fisk mv. at det er Fylkesmannen som kan gi tillatelse til utsetting av anadrom laksefisk i ferskvann og av innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer som ikke blir forvaltet av fylkeskommunen.

Det er utarbeidet et søknadskjema som skal benyttes. Skjemaet finnes på fylkeskommunens og Fylkesmannens hjemmesider og som vedlegg 4 i denne rapporten. Alle spørsmål i søknadsskjemaet må besvares. Absolutte vilkår for utsettingstillatelse framgår av § 3 i Forskrift om utsetting av fisk mv., og er opplysninger som må gis for at søknaden kan behandles:

- 1) Hvilke stamme som skal benyttes
- 2) Produksjonssted for utsetningsmaterialet
- 3) Utsetningsmaterialets opprinnelse og kvalitet
- 4) Antall individer, utsetningssted og –tid
- 5) Plikt til varsling før utsetting for kontroll av utsetningsmaterialet og utsettingen

Miljødirektoratet har utarbeidet retningslinjer for utsetting av anadrom fisk som skal legges til grunn for alle utsettinger av anadrom fisk. Retningslinjene anbefaler at utsetting av anadrom laksefisk innenfor det enkelte vassdrag skal skje i henhold til en vassdragsvis kultiveringsplan. Vassdragsvise kultiveringsplaner skal utarbeides av tiltakshavere og godkjennes av Fylkesmannen. Anbefalinger til innhold i planen går fram av retningslinjene (se link over).

Det presiseres at utsetningspålegg gitt av myndighetene kan erstatte anbefalingen til kultiveringsplan.

*Foto. Anton Rikstad
Fire årsklasser laks.*

6.5 Behandling av søknader

Søknad om tillatelse til fiskeutsetting finnes som vedlegg 4. Søknadsskjemaet fylles ut så fullstendig som mulig alt etter hva som vurderes som hensiktsmessig.

I vedlegg 5 er det satt opp en noe utfyllende oversikt som viser hvilke opplysninger som kan være aktuelle i søknader om utsetting av fisk. Oversikten gjelder både innlandsfisk fra kultiveringsanlegg, innfanget villfisk og anadrom fisk. På bakgrunn av dette er ikke alle punktene relevante for alle søknader.

Forvaltningsmyndigheten vil gjennomgå den enkelte søknad og etterspørre ytterligere opplysninger hvis dette er nødvendig. Søknader om utsetting av anadrom fisk vil vanligvis bli avslått dersom det ikke er pålagt utsetting eller det ikke foreligger en kultiveringsplan for vassdraget. Årsaken til dette er retningslinjene for utsetting av anadrom fisk og kravet om vassdragsvise kultiveringsplaner.

Er alle opplysninger på plass behandler forvaltningsmyndigheten søknaden og gjør vedtak med hjemmel i lakse- og innlandsfiskloven § 10. Dersom tillatelse gis, vil det bli satt vilkår jf. § 3 i forskrift om utsetting av ferskvannsfisk. Vurderingen av saken etter prinsippene i naturmangfoldloven (§ 8-12) skal framgå av vedtaket.

Forvaltningsmyndigheten sørger for at søknaden blir oversendt Mattilsynet for nødvendig behandling, og vedtaket legges ved forvaltningsmyndighetens svarbrev.

Forvaltningsmyndigheten skal, når rapport fra utsettingen foreligger, legge informasjonen inn i Vann-Nett.

6.6 Spesielt om å hindre utsetting av fremmede arter

Forskrift om fremmede organismer trådte i kraft 1. januar 2016 og har som formål å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet. Hovedregelen er at utsetting av ferskvannsorganismer i sjø og vassdrag krever tillatelse etter forskrift om fremmede organismer.

Følgende utsettinger krever ikke tillatelse etter forskrift om fremmede organismer:

- Utsetting av domestisert gullfisk og koikarpe i hagedam. Dette gjelder imidlertid bare dersom -hagedammen er fysisk adskilt fra, og uten avløp til, andre vassdrag, og innrettet og plassert slik at vann og organismer ikke kan slippe ut i andre vassdrag, og -hagedammen ikke er tilholdssted for truede amfibiearter. Hvorvidt en hagedam er tilholdssted for truede amfibiearter kan du finne ut ved å søke i Naturbase eller Artskart. Samlet oversikt over truede arter finner du i [Norsk rødliste for arter](#) på artsdatabankens hjemmeside.
- Utsetting av akvatiske organismer som det er gitt tillatelse til utsetting etter akvakulturloven.
- Utsetting av innlandsfisk fra kultiveringsanlegg i samme kultiveringszone som det er gitt tillatelse til etter forskrift om utsetting av fisk mv.

Det er utarbeidet en veileder til søknad etter forskrift om fremmede organismer. Søknader skal sendes via [Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter](#). Her finner du også veilederen.

7 Det juridiske forvaltningsgrunnlaget – lover, forskrifter og retningslinjer

Lover og forskrifter	
<u>Forvaltningsloven</u>	Gir alminnelige regler for saksbehandling og innebærer bl.a. at vedtak skal begrunnes og kan ev. påklages av søker eller part i saken.
<u>Offentlighetsloven</u>	Bidrar til åpenhet og rett til innsyn i offentlig forvaltning. Viktig bidrag til å hindre usaklig forskjellsbehandling. Opplysninger om fiskeutsetninger, vannforekomst osv. vil oftest være offentlig tilgjengelige.
<u>Naturmangfoldloven</u>	<p>Alle vedtak som gjelder natur skal vurderes etter bestemmelser gitt i naturmangfoldloven, uten det er vedtaket ugyldig. Generelt skal tiltaket vurderes etter §§ 8-12.</p> <p>Flere paragrafer berører utsetting og fremmede organismer:</p> <p>Den som er ansvarlig for utsetting av levende eller levedyktige organismer i miljøet, skal opptre aktsomt, og så langt som mulig søke å hindre at utsettingen får uheldige følger for det biologiske mangfold (§ 28)</p> <p>Ingen må uten med hjemmel i § 31 eller tillatelse fra myndigheten etter denne loven sette ut organismer, unntatt stedegen stamme, i sjø eller vassdrag, herunder kunstige dammer, med mindre det foreligger tillatelse etter lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven). (§ 30)</p> <p>Utsetting av stedegen stamme krever tillatelse etter lakse- og innlandsfiskloven.</p>
<u>Laks- og innlandsfiskeloven</u>	<p>Lovens formål er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares.</p> <p>Uten tillatelse fra departementet (Fylkesmannen-anadrom fisk og fylkeskommunen-innlandsfisk som fylkeskommunen har ansvar for) må ingen sette i verk kultiveringstiltak for anadrome laksefisk og innlandsfisk.</p> <p>Tillatelse til kultiveringstiltak kan gis ved forskrift for visse typer arbeider og områder eller ved enkeltvedtak etter søknad.</p> <p>Departementet kan gi forskrift om etablering og drift av kultiveringsanlegg for anadrome laksefisk og innlandsfisk (§ 10).</p>

<u>Forskrift om utsetting av fisk mv.</u>	Uten særskilt tillatelse er det forbudt å sette ut fisk eller andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål (§ 2)
<u>Innlandsfiskeforskriften</u>	Miljødirektoratet kan tillate uttak av fisk i samsvar med naturmangfoldloven § 18 (§ 5). For å hindre videre spredning av arter kan Fylkesmannen forby fiske av arter det ellers er tillatt å fiske på (§ 3).
<u>Forskrift om kontrollområde for lakseparasitt</u>	Opprettelse av kontrollområde som består av bekjempelsessone og overvåkingssone i elver og deres nedslagsfelt. Gjelder for bl.a. Driva. Kart over kontrollområde er vedlagt forskriften. Restriksjoner på flytting og utsett (§ 4). Forbud mot fiske og andre aktiviteter (§ 7). Fiskeutsetting i kontrollområdet krever tillatelse fra Mattilsynet.
<u>Forskrift om kontrollområde mot krepsepest, Lierne</u> <u>Forskrift om krepsepest i Fjellnavassdraget</u>	Opprettelse av kontrollområder. Kart over kontrollområdene er vedlagt forskriftene. Restriksjoner på inntak og flytting av avlsprodukt (rogn eller melke) eller fisk fra akvakulturanlegg (§ 4) og håndtering av fanget fisk (§ 5). Tillatelse fra Mattilsynet kreves.
<u>Forskrift om drift av kultiveringsanlegg</u>	Uten tillatelse fra Fylkesmannen er det forbudt å etablere eller drive anlegg, dam eller innhegning for klekking, produksjon eller oppbevaring av anadrome laksefisk og kreps for senere utsetting i naturen. Det samme gjelder for arter eller bestander av innlandsfisk som ikke forvaltes av fylkeskommunen. Uten tillatelse fra fylkeskommunen er det forbudt å etablere eller drive anlegg, dam eller innhegning for klekking, produksjon eller oppbevaring av innlandsfisk som fylkeskommunen har forvaltningsansvar for. Eventuell utvidelse eller annen endring av anlegg med tillatelse etter lov 15. mai 1981 nr. 19 om bygging av anlegg for klekking av rogn og for oppdrett av fisk og skalldyr eller lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr mv. skal behandles etter denne forskrift. Tiltak etter første ledd som kan medføre spredning av organismer som ikke er av stedegen stamme, krever tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Tillatelse etter forskrift om fremmede organismer kreves likevel ikke hvis tiltaket kun kan medføre spredning av innlandsfisk innen samme kultiveringssone (§ 1).
<u>Akvakulturdriftsforskriften</u>	Kapittel 5 er relevant: Journalføring, vanninntak, helsekontroll
<u>Etableringsforskriften</u>	Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker mm § 5
<u>Omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr</u>	Uten tillatelse fra Mattilsynet er det forbudt å flytte levende eller døde ville akvatiske dyr til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag (§ 44).

<u>Vannforskriften</u>	<p>Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.</p> <p>Forskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene, og sørge for at det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet (§ 1).</p>
<u>Forskrift om fremmede organismer</u>	<p>Formålet med forskriften er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet (§ 1).</p> <p>Forskriften setter krav om tillatelse for utsetting (§ 10).</p>
<u>Drikkevannsforskriften</u>	<p>Bidrar bl.a. til å sikre helsemessig trykt drikkevann. Friluftsliv og annen utøvelse av allemannsretten kan medføre fare for at drikkevann blir forurenset. Fylkeskommunen skal i samsvar med folkehelseloven kapittel 4 ta drikkevannshensyn når den utarbeider regionale planer.</p>
<u>Forskrift om Miljøvedtaksregisteret</u>	<p>Alle tillatelser og avslag om fiskeutsettinger og flyttinger skal lagres av vedtaksmyndigheten i registeret (§§ 28 og 31).</p>
<u>Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag</u>	<p>Forskriften nedsetter et generelt forbud mot iverksettelse av fysiske tiltak i vassdrag. Vilkår kan settes for å øke de positive effektene eller redusere skadevirkningene av tiltak.</p>
<u>Vannressursloven</u>	<p>Lovens formål er å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann.</p> <p>Loven har en generell aktsomhetsplikt: Enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade eller ulempe i vassdraget for allmenne eller private interesser § 5.</p> <p>§ 8: Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen, uten at det skjer i medhold av reglene i § 12 eller 15, eller med konsesjon fra vassdragsmyndigheten.</p>

8 Faglig beslutningsgrunnlag

Databaser	Inneholder
<p>Miljøvedtaksregisteret Innsyn: alle Registrering: Forvaltningsmyndighet som treffer tiltak</p>	<p>Enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet (bl.a. utsetting av fisk). Se forskrift om Miljøvedtaksregisteret. Forvaltningsmyndighet som har truffet enkeltvedtaket har plikt til å registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret. <u>En veileder i registrering av vedtak</u> i Miljøvedtaksregisteret er utarbeidet.</p>
<p>Kultiveringsregisteret Registrering: Veterinærinstituttet. På sikt er det mulig at tiltakshavere vil kunne utføre registreringer selv.</p>	<p>Opplysninger om kultiveringsvirksomhet. Registeret er under omlegging. Henvendelser kan rettes til Miljødirektoratet.</p>
<p>Påleggsregisteret Finnes kun en testversjon.</p>	<p>Registeret skal blant annet inneholde miljøkrav herunder utsettingspålegg som er stilt til regulerter. Til støtte for saksbehandlingen i miljøforvaltningen. Vil gi en oversikt over gjeldende pålegg og hvilke spesifikke påleggshjemler miljømyndighetene har i regulerte vassdrag.</p> <p>Se NINA Rapport 606 «<u>Utvikling av et påleggsregister for regulerte vassdrag</u>»</p>
<p>Vannmiljø Innsyn: alle Registrering: Begrenset. Fylkesmannen, regional vannmyndighet.</p>	<p>Registrering og analyse av tilstand i vann. Til bruk i planlegging og gjennomføring av all overvåkingsaktivitet som følger av vannforskriften. Utviklet for fagekspertisen.</p>
<p>Vann-Nett Portal Innsyn: alle Registrering: Begrenset til brukere av Vann-Nett Saksbehandler</p>	<p>Vann-Nett portal er inngangsportalen til informasjon om vann i Norge. Vannforskriften setter krav til medvirkning i faglige vurderinger, beslutninger og gjennomføring av tiltak for å oppnå god miljøtilstand i vannet. Vann-Nett systemene skal sikre tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten. Miljødata som er tilgjengelig i Vann-Nett skal danne grunnlag for planlegging og gjennomføring av tiltak som skal sikre god miljøtilstand.</p>
<p>Naturbase Innsyn: alle Registrering: alle, men tjenesten krever brukernavn og passord.</p>	<p>Naturbase gir kartfestet informasjon om utvalgte natur- og friluftsområder. Kartet kan være nyttig i kommunal planlegging m.m. Data og kart er fritt tilgjengelig.</p>

<p><u>Lakseregisteret</u> Innsyn: alle Registrering: Miljødirektoratet</p>	<p>Kunnskapsbase i forvaltning av laks, sjøørret og sjørøye. Informasjon om ca. 1300 elver. Inneholder informasjon om vurdering av bestandstilstanden for laks, sjøørret og sjørøye i de registrerte elvene.</p> <p>Det er også lagt inn opplysninger om negative menneskeskapt påvirkningsfaktorer og andre forhold i elvene. Fangststatistikk fra elvefisket omfatter perioden fra 1876 og fram til i dag. Opplysning om fisketider i elvene er basert på de offentlige fiskeforskriftene. I karttjenesten ligger det inne lakseførende strekning, vandringsstopp, utløpspunkt, nasjonale laksevasdrag, nasjonale laksefjorder med mer.</p>
<p><u>Artsdatabanken</u> Innsyn: Registrering:</p>	<p>Nasjonal kunnskapsbank for naturmangfold med informasjon om arter og naturtyper. Artsdatabanken jobber for at kunnskap om naturmangfold skal legges til grunn for samfunnets beslutninger. Inneholder artskart, natur i Norge, oversikt over arter som har risiko for å dø ut i Norge (rødlista) og fremmede arter som er en risiko for norsk natur (svartelista)</p>
	<p><u>Rødlista</u></p>
	<p><u>Svartelista</u></p>
<p><u>Artsobservasjoner</u> Innsyn: alle Registrering: alle</p>	<p>Et viktig verktøy som driftes av Artsdatabanken og som brukes av både forskere og forvaltning. Bidrar til å se trender og utviklingstrekk i naturmangfoldet. Alle oppfordres til å legge inn funn av arter. Sensitiv artsinformasjon blir skjermet.</p>
<p><u>GisLINK</u> Innsyn: alle Registrering: Saksbehandlere registrert som bruker kan laste inn egne data og ha tilgang til flere datasett</p>	<p>GisLINK er en innsynsløsning med aktuelle temakart for Trøndelag og Møre og Romsdal. Kartløsningen er et samarbeid mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen og gir tilgang til kart med et stort utvalg temadata.</p>

Nyttige nettsteder	
<u>Miljødirektoratet</u>	Miljødirektoratet
<u>NVE</u>	Norges vassdrags- og energidirektorat. Se spesielt «Veileder til vannressursloven og NVEs behandling av vassdrags- og grunnvannstiltak».
<u>Vannportalen</u>	Informasjon om arbeidet med å gjennomføre vannforskriften i Norge, og annet arbeid i forbindelse med EUs rammedirektiv for vatn (Vanndirektivet).
<u>Fylkesmannen i Trøndelag</u>	Fylkesmannen har ansvar for forvaltning av anadrom laksefisk og truede bestander.
<u>Trøndelag fylkeskommune</u>	Fylkeskommunen har ansvar for forvaltning av høstbare arter av innlandsfisk.
<u>Mattilsynet</u>	Mattilsynet forvalter regelverk om fiskehelse og fiskevelferd. Blant annet fører Mattilsynet tilsyn med kultiveringsanlegg og skal behandle søknader om flytting av villfisk mellom vassdrag og mellom deler av vassdrag. Mattilsynet forvalter særforskrifter om gyrodactylus salaris og krepepest.
<u>Veterinærinstituttet</u>	Veterinærinstituttet har en betydelig aktivitet innen fiskehelse og bevaringsbiologiske tiltak på vill laksefisk (både anadrome og ikke-anadrome stammer av laks, ørret og røye).
<u>Vitenskapelig råd for lakseforvaltning</u>	Vitenskapelig råd for lakseforvaltning er et uavhengig råd, opprettet av Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet), som har som hovedoppgaver å: <ul style="list-style-type: none"> - beskrive bestandsstatus for laks i forhold til gytebestandsmål og trusselnivå - utarbeide prognoser for innsig av laks - gi råd om beskatningsnivået - gi råd om andre spesifiserte tema Alle årsrapporter og temarapporter finnes som nedlastbare pdf-filer.
<u>Kultiveringsanleggenes Forening</u>	KAF er en sammenslutning av virksomheter som driver med kultivering av ville fiskebestander. Blant medlemmene er fiskekultiveringsanlegg, genbankanlegg og forskningsanlegg.

9 Etablering og drift av kultiveringsanlegg

Produksjon av anadrome laksefisk og innlandsfisk til kultiveringsformål reguleres av lakse- og innlandsfiskeloven. Etablering og drift av kultiveringsanlegg (klekkeri, settefiskanlegg, jorddammer for oppbevaring/oppfôring av settefisk) krever konsesjon etter forskrift om etablering og drift av kultiveringsanlegg. Fylkesmannen skal behandle søknader om etablering av kultiveringsanlegg for anadrome fisk, mens fylkeskommunen har ansvar for søknader som gjelder produksjon eller oppbevaring av innlandsfisk som fylkeskommunen har forvaltningsansvar for. Søknader om utvidelse eller endring av kultiveringsanlegg som har tillatelse etter lov 15. mai 1981 nr. 19 om bygging av anlegg for klekking av rogn og for oppdrett av fisk og skalldyr eller lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr mv. skal behandles etter forskrift om drift av kultiveringsanlegg.

Ved etablering av kultiveringsanlegg både for anadrom fisk og innlandsfisk skal søknaden også behandles av Mattilsynet etter forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker mm § 5.

Etablering av kultiveringsanlegg krever også tillatelse etter forurensingsloven, plan- og bygningsloven og dersom det skal tas vann fra vassdrag også etter vannressursloven.

Akvakulturdriftsforskriften fastsetter bl.a. minimumskrav til helsekontroll i settefiskanlegg. Hensikten er å sikre at sykdomssmitte blir oppdaget så tidlig at det er mulig å sette i verk tiltak for å eliminere smitten og hindre spredning. Helsekontrollen skal utføres av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Lover og forskrifter	
<u>Forskrift om etablering og drift av kultiveringsanlegg</u>	Søknad etter forskriften utfylles i to eksemplarer på fastsatt skjema hvorav ett sendes enten fylkesmannen eller fylkeskommunen, jf. § 1, og ett sendes kommunen der anlegget søkes lokalisert.
<u>Akvakulturdriftsforskriften</u>	Det skal gjennomføres helsekontroll i alle akvakulturanlegg, også de som har fisk til kultivering og genbank. Dette reguleres av forskriften som også har bestemmelser om spesiell helsekontroll ved stryking av fisk.
<u>Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker mm</u>	Etablering av kultiveringsanlegg skal behandles av Mattilsynet etter etableringsforskriften.
<u>Matloven</u>	Enhver har etter loven meldeplikt for alvorlige smittsomme sykdommer. Den som er ansvarlig for kultiveringsanlegget har meldeplikt for hendelser av vesentlig velferdsmessig betydning og uavklart dødelighet.
<u>Forurensningsloven</u>	Etablering av kultiveringsanlegg krever utslippstillatelse etter loven § 11. Lovens formål er blant annet å verne det ytre miljø mot forurensning og sikre en forsvarlig miljøkvalitet, slik at forurensninger og avfall ikke fører til helseskade, går ut over trivselen eller skader naturens evne til produksjon og selvfornyelse.
<u>Vannressursloven</u>	Lovens formål er å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann.

10 Referanser

Artsdatabanken. 2012. Norsk svarteliste

Berger, H.M, Hesthagen, T. & Rikstad, A. 1999. Utbredelse og status for ferskvannsfisk i innsjøer i Nord-Trøndelag – NINA Oppdragsmelding 601

Hesthagen T., Østborg G. 2002. Kartlegging av innsjøer med naturlige fiskesamfunn og fisketomme lokaliteter på Sørlandet, Vestlandet og i Trøndelag – NINA Oppdragsmelding 724

Hesthagen T. & Sandlund, O.T 2016. Spredning av ferskvannsfisk i Norge. En fylkesvis oversikt og nye registreringer i 2015. NINA rapport 1205. 54 s

Johnsen, B.O., Arnekleiv, V., Asplin, L., Barlaup, B.T., Næsje, T.F., Rosseland, B.O. & Saltveit, S.J. 2010. Effekter av vassdragsregulering på villaks – Kunnskapsserien for laks og vannmiljø 3

Karlsson, S., Bjørn, B., Holthe, E., Lo, H & Ugedal, O. 2016. Veileder for utsetting av fisk for å ivareta genetisk variasjon og integritet – NINA Rapport 1269

Kaspersen, T.E., Rikstad, A., Myrholt Gorseth, M.B., Gorseth, S. & Hope, A.M. 1997. Kultiveringsplan for ferskvannsfisk i Nord-Trøndelag – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, rapport nr 4-1997

Korsen, I. 2000. Kultiveringsplan for vassdrag i Sør-Trøndelag – Del I Innlandsfisk - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, rapport nr 1-2000

Korsen, I. 2004. Kultiveringsplan for vassdrag i Sør-Trøndelag – Del II Anadrome laksefisk – Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, rapport nr 1-2004

Korsen, I. 2004. Ferskvannsfisk - problemarter i Sør-Trøndelag. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, rapport 2004-2.

Miljødirektoratet. 2014. Retningslinjer for utsetting av anadrom fisk – M-nummer 186

Miljødirektoratet 2017. Oppfølging av naturforvaltningsvilkår i regulerte vassdrag. Veileder M-721.

NINA. 2015. Spredning av ferskvannsfisk i Norge. Rapport nr 1205

NOU 2013:10. Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester

Regional strategi for jakt, fisk og friluftsliv 2014-2019. Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Rikstad, A. 2016. Fremmede, skadelige arter i ferskvatn i Nord-Trøndelag – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, Rapport nr 6-2016

Skår, K., Barlaup, B., Bremset, G., Dyrendal, H.A., Limstrand, R. & Wennevik, V. 2011. Innstilling fra utvalg om kultivering av anadrom laksefisk – DN-utredning 11-2011

Sundgård, B. 2014. Handlingsplan mot fremmede arter i Sør-Trøndelag – tiltak mot noen av de artene som påvirker sørtrøndersk naturmangfold negativt – Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, Versjon 1, september 2014

Vannregion Trøndelag. 2015. Forvaltningsplan for norsk del av grenseområdene Ångermansälven, Indalsälven og Dalälven 2016-2021 - Sør-Trøndelag Fylkeskommune, Nord-Trøndelag Fylkeskommune

Vannregion Trøndelag. 2015. Regional plan for vannforvaltning i vannregion Trøndelag 2016-2021 - Sør-Trøndelag Fylkeskommune, Nord-Trøndelag Fylkeskommune

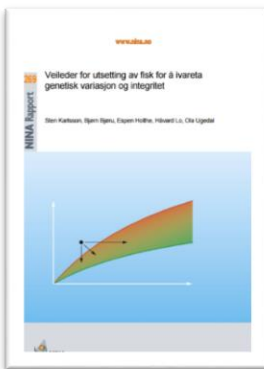
11 Vedlegg

Vedlegg 1: Retningslinjer for utsetting av anadrom fisk

Retningslinjene er utarbeidet av Miljødirektoratet. Se retningslinjene [her](#)

Vedlegg 2: Veileder for utsetting av fisk for å ivareta genetisk variasjon

Veilederen er utarbeidet av NINA på oppdrag av Miljødirektoratet. Se veilederen [her](#)

Vedlegg 3: Oppfølging av naturforvaltningsvilkår i regulerte vassdrag

Veilederen er utarbeidet av Miljødirektoratet. Se veilederen [her](#)

Søknad om tillatelse til fiskeutsetting

Forskrift om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål (hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven) setter et forbud mot utsetting av fisk uten tillatelse.

Søknad som gjelder utsetting av innlandsfisk til kultiveringsformål skal sendes fylkeskommunen.

Søknad som gjelder utsetting av anadrom laksefisk i ferskvann og innlandsfisk som blir forvaltet av Fylkesmannen skal sendes Fylkesmannen.

Svar på søknaden blir gitt i brev. Fylkesmannen/fylkeskommunen vil sørge for at Mattilsynet får søknaden til behandling dersom nødvendig.

Søknaden gjelder (kryss av)

☐	Utsetting av innlandsfisk fra kultiveringsanlegg
☐	Utsetting av innfanget innlandsfisk
☐	Utsetting av anadrom laksefisk fra kultiveringsanlegg
☐	Utsetting av innfanget anadrom laksefisk
☐	Pålagt utsetting i regulert vassdrag (innlandsfisk)
☐	Pålagt utsetting i regulert vassdrag (anadrom fisk)

A Informasjon om søker

Søker	Organisasjon (dersom det søkes på vegne av): Kontaktperson: Dato:
Kontaktinformasjon	E-post: Adresse: Telefon:

B Informasjon om utsettingslokalitet

Vann, bekk, elvestrekning der det søkes om utsettingstillatelse	Vannforekomst: Kartreferanse:
Finnes det stedeagne (ikke utsatte) stammer av fisk i lokaliteten fra før?	Hvis ja, hvilke?
Er det naturlig reproduksjon av fisk i lokaliteten?	Hvis nei beskriv årsaken:
Vil utsatt fisk ha mulighet for å gyte?	Beskriv gyteforholdene:
Er det satt ut fisk tidligere i lokaliteten?	Hvis ja oppgi art, antall og tidspunkt:

C Informasjon om planlagte utsetting

Fiskeart	
Fiskestamme	
Antall individer	Oppgi også størrelse/alder:
Produksjonssted eller sted for fangst av utsettingsmaterialet*	
Planlagt tidspunkt for utsettingen	
Begrunnelse for hvorfor tiltaket er nødvendig:	

*Dersom søknaden gjelder utsetting av fanget villfisk kan det også være nødvendig å søke om fisketillatelse.

D Annen informasjon

Når ble det sist gjort et prøvofiske?	
Selgers det fiskekort og har allmennheten adgang?	
Er alle grunneiere/rettighetshavere enige i utsettingen?	

E Signatur

Undertegnede står ansvarlig for at opplysningene i søknaden er riktige. Dersom det skjer endringer av betydning for behandling av søknaden må Fylkesmannen/fylkeskommunen varsles.
Sted:
Dato:
Sign:

Fint at du søker!

Utsetting av fisk kan føre til uopprettelige skader. Ulovlige utsettinger kan for alltid endre økologien i vann og vassdrag ved introduksjon av fremmede arter, genetisk endring av stedeagne stammer og smittespredning.

Oppdager du en fremmed art meld fra:

<http://artsobservasjoner.no/>

Vedlegg 5: Aktuelle opplysninger og sjekklister til bruk for forvaltningen

	Opplysninger om:	Kommentar:
Søker	Kontaktperson, adresse, e-post, telefonnummer	Organisasjonens navn hvis det søkes på vegne av en organisasjon
Utsettingslokalitet	A Navn på vannforekomst B Kartreferanse C Alternativt kan utsettingsstedet merkes av på kart, M 1: 50 000. D Kultiveringsssone (vannområde) E Verneområde?	D Det gis vanligvis kun tillatelse til bruk av settefisk fra kultiveringsanlegg i samme kultiveringsssone E Utsetting av fisk i verneområder kan kreve avklaring med vernemyndighet
Fisk	A Fiskeart(er) som finnes i vannforekomsten B Status og historikk om kjente fiskeutsetninger C Fiskeart(er) som ønskes satt ut D Fiskestamme som ønskes benyttet E Leverandør av fisk for utsetting eller fangstlokalitet F Ønsket utsettingstidspunkt G Størrelse/alder og antall individer som ønskes satt ut H Begrunnelse/behov for utsetting I Beskrivelse av ev. endringer i bestanden etc. J Opplysninger om ev. gjennomført prøvafiske K Merke- eller sporingsmetode på fisk som omsøkes utsatt	AE Det gis bare tillatelse til utsett av fiskeart(er) som regnes som en del av den naturlige faunaen, dvs. fiskearter som har vært i vannforekomsten i mer enn 100 år D Det gis bare tillatelse til utsett av stedegen stamme eller innlandsfisk fra samme kultiveringsssone G Hvis fisken hentes fra kultiveringsanlegg H Samlet vurdering etter matrise økosystemtjenester i kapittel 1.2. JK Effekter av tidligere fiskeutsetninger bør evalueres før det gis tillatelse til nye
Fangstlokalitet (ved bruk av innfanget villfisk)	A Navn på vannforekomst B Kartreferanse C Alternativt kan fangststedet merkes av på kart, M 1: 50 000. D Kultiveringsssone (vannområde) E Ligger fangststedet nedstrøms eller oppstrøms utsettingsstedet? F Fiskeart(-er) i fangstlokaliteten G Observasjoner av fremmede arter i fangstlokaliteten H Fangstmetode	E Flytting av villfisk bør av smittevernmessige årsaker i hovedsak skje nedover i samme vassdrag G Det bør ikke fanges villfisk i vannforekomster med fremmede fiskearter pga spredningsfare H Enkelte fangstmetoder kan kreve egen fisketillatelse
Kultiveringsplan ved utsetting av anadrom fisk	A Er det utarbeidet kultiveringsplan for vassdraget?	A Pålegg om utsetting av anadrom fisk kan erstatte krav til kultiveringsplan
Annen informasjon	A Selges det fiskekort og har allmennheten tilgang? B Er det registrert rødlistearter i vannforekomsten?	A Tilgang for allmennheten til å fiske kan telle positivt inn i vurderingen B Forekommer det rødlistearter i vannforekomsten som kan skades av fiskeutsetninger vil søknaden sannsynligvis bli avslått

	<p>C Er det utarbeidet en drifts- eller forvaltningsplan? (legges ev. ved søknaden)</p> <p>D Andre tilleggsopplysninger</p>	
Tillatelser fra andre myndigheter	Flytting av villfisk mellom eller innenfor vassdrag krever også tillatelse fra Mattilsynet etter omsetnings- og sykdomsforskriften. Enkelte søknader kan kreve uttalelser fra vannforvaltningsmyndigheter	Positive vedtak og uttalelser må foreligge før endelig tillatelse gis

Sjekkliste ved behandling av søknad om utsetting av innlandsfisk fra kultiveringsanlegg

Sjekkliste	I henhold til	Begrunnelse	Myndighet
Godkjent kultiveringsanlegg	Forskrift om drift av kultiveringsanlegg (§1).	Registeret for kultiveringsanlegg	Fylkeskommunen
Kultiveringsanlegget ligger i samme kultiveringszone (vannområde)	Lakse- og innlandsfiskloven Forskrift om utsetting av fisk mv.	Kultiveringszone (vannområde) er absolutt grense	Fylkeskommunen
Stamfisken er fra samme kultiveringszone (stedegen stamme)	§ 30 i naturmangfoldloven. § 10 Lakse- og innlandsfiskloven. Forskrift om utsetting av fisk mv.	Genetisk samme bestand som vannforekomsten fisk settes ut i	Fylkeskommunen
Flytting (transport) av kultiveringsfisk	§ 37 i lakse- og innlandsfiskloven	Uten tillatelse fra departementet, ved enkeltvedtak eller forskrift, er det forbudt å transportere levende fisk i og ved vassdrag	
Utsetting i verneområde	Vernebestemmelsene for nasjonalpark eller verneområde	Vernebestemmelsene kan ha bestemmelser om fiskeutsettinger	Forvaltningsmyndighet
Merking av fisk før utsett	§ 10 i dyrevelferdsloven	Det er ikke vedtatt egen forskrift. Hvis lovens krav om at det skal benyttes forsvarlig metode er innfridd, kreves det ikke søknad til Mattilsynet for merking av fisk før utsett	Mattilsynet
Utsetting av ikke-stedegen fisk			Miljødirektoratet

Sjekkliste ved behandling av søknad om utsetting av innfanget innlandsfisk

Sjekkliste	I henhold til	Begrunnelse	Myndighet
Utsettingsfisken er fra samme kultiveringszone (vannområde) (stedegen stamme)	§ 30 i naturmangfoldloven. § 10 Lakse- og innlandsfiskloven. Forskrift om utsetting av fisk mv.	Genetisk samme bestand som vannforekomsten fisk settes ut i	Fylkeskommunen
Utsettingsfisken fanges så nært utsettings-lokaliteten som mulig.			
Utsettingsfisken fanges helst oppstrøms utsettingslokaliteten.			
Godkjent flytting (transport)	§44 Omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr	Uten tillatelse fra Mattilsynet er det forbudt å flytte levende eller døde ville akvatiske dyr til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag	Mattilsynet
Fangst og flytting (transport) av fanget villfisk	§ 37 i lakse- og innlandsfiskloven	Uten tillatelse fra departementet, ved enkeltvedtak eller forskrift, er det forbudt å transportere levende fisk i og ved vassdrag. Fiske og fangst skal foregå på en måte som ikke gir unødig lidelse	Fylkeskommunen
Merking av fisk før utsett	§ 10 i dyrevelferdsloven	Det er ikke vedtatt egen forskrift. Hvis lovens krav om at det skal benyttes forsvarlig metode er innfridd, kreves det ikke søknad til Mattilsynet for merking av fisk før utsett	Mattilsynet

Sjekkliste ved behandling av søknad om utsetting av anadrom fisk

Sjekkliste	I henhold til	Begrunnelse	Myndighet
Godkjent settefiskanlegg	Forskrift om drift av kultiveringsanlegg (§1)	Registeret for kultiveringsanlegg	Fylkesmannen
Stamfisken er fra aktuelle vannområde (stedegen stamme)	§ 30 i naturmangfoldloven. § 10 Lakse- og innlandsfiskloven. Forskrift om utsetting av fisk mv.	Genetisk samme bestand som vannforekomsten fisk settes ut i	
Kultiverings-anlegget ligger i samme kultiveringssone (vannområde)		Lakse- og innlandsfiskloven Forskrift om utsetting av fisk mv.	
Merking av fisk før utsett	§ 10 i dyrevelferdsloven	Det er ikke vedtatt egen forskrift. Hvis lovens krav om at det skal benyttes forsvarlig metode er innfridd, kreves det ikke søknad til Mattilsynet for merking av fisk før utsett	Mattilsynet

Vedlegg 6: Utsettingspålegg – innlandsfisk i Trøndelag pr. 01.01.2018

Regulering	Regulant	Vassdrag	Kommune	Pålegg; utsetting av:
Drivareguleringen	Trønder Energi	Gjevilvatnet	Oppdal	8.000 tosomrig ørret
	Trønder Energi	Dalsvatnet	Oppdal	1.000 tosomrig ørret
Neareguleringen	Trondheim Energi Kraft AS	Selbusjøen og Nea	Klæbu, Selbu	25.000 tosomrig ørret
		Stuggusjøen	Tydal	5.000 tosomrig ørret
		Essandsjøen	Tydal	2.000 tosomrig ørret
	Trønder Energi	Skauga/Storvatnet	Leksvik/Rissa	500 ørret minimum 30 cm
	Malmo Elektrisitetsverk	Ressemelva	Verran	1.000 settefisk ørretyngel

Utsettingspåleggene er under stadig vurdering. Tabellen over er status pr. 01.01.2018. Oppdatert oversikt finnes i påleggsregisteret.

Drivareguleringen

Gjevilvatnet, Ångårdsvatnet og Dalsvatnet er alle reguleringsmagasin til Drivareguleringen. Tovatna drenerer naturlig til Todalsvassdraget, men er overført til Driva. Tidligere utsettingspålegg for Tovatna og Ångårdsvatnet er tatt vekk etter evaluering. Utsettingspålegget for Drivareguleringen gjelder nå for Gjevilvatnet og Dalsvatnet. Fisken produseres ved Eikesdalen settefiskanlegg.

Neareguleringen

Det er gjennomført omfattende reguleringer i Neavassdraget, og det finnes i alt 12 større kraftverk i nedbørsfeltet til Nea og Nidelva. Det er utsettingspålegg i Nea og i tre magasin; Essandsjøen, Stuggusjøen og Selbusjøen. Fisken produseres etter midlertidig dispensasjon ved Settefiskanlegget Lundamo AS, som ligger i en annen kultiveringssone.

Skauga/Storvatnet

Utsettingspålegget for Storvatnet ble endret i 1999 fra utsetting av 1.200 ensomrig settefisk av Tunhovdstamme til utsetting av 500 stedegen innlandsørret (min. 30 cm). Det finnes ikke klekkeri i vassdraget og settefisken kommer fra Settefiskanlegget Lundamo AS som ligger i en annen kultiveringssone. Settefisken som benyttes har sin opprinnelse fra Jonsvatnet.

Ressemelva/Røssin og Måggåtjønnna

Malmo E-verk fikk fornyet konsesjon for regulering av Røssin og Måggåtjønnna i 1997. I 2002 ble det gitt pålegg om årlig utsetting av 500 innlandsørret (min. 5 cm) av stedegen stamme hver i de to vatna, alternativt 300 fisk (min. 10 cm). I stedet for årlig utsetting, kan det dobbelte antall fisk utsettes annethvert år. Fisken som ble utsatt før 2010 er innsamlet med elektrisk fiskeapparat i Ressemelva. De senere årene er stamfisken hentet fra Landsemvatnet. Regulanten har nå fått avtale med kultiveringssonens klekkeri, dvs. Mosvik klekkeri, om produksjon av stedegen ørret.

Vedlegg 7: Status for pålagte utsetninger av anadrom laksefisk pr. 01.01.2018

Regulant	Vassdrag	Kommune	Pålegg
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, NTE	Mossa	Inderøy	20.000 laksesmolt
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, NTE	Stjørdalsvassdraget	Stjørdal	80.000 ensomrig settefisk av laks
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, NTE	Bogna	Namsos	6.000 laksesmolt
Midt-Norsk Havbruk AS	Osanvassdraget	Nærøy	2.000 sjøørretsmolt
Kongsmoen Settefisk	Nordfolda	Høylandet	4.000 laksesmolt
Høylandet kommune	Nordfolda	Høylandet	50.000 lakseyngel
Trønder Energi	Lundesokna	Melhus	15.000 laksesmolt
Trønder Energi	Søa	Hemne	5.000 laksesmolt
Statkraft	Nidelva	Trondheim	(7.500 laksesmolt) 3.000 sjøørret (ikke pålegg)

Utsettingspåleggene er under stadig vurdering. Tabellen over er status pr. 01.01.2018. Oppdatert oversikt finnes i påleggsregisteret.

Mossa

I Mossa ga DN et midlertidig pålegg om utsetting av 20.000 laksesmolt av stedegeen stamme 22/9-1989. Fisken produseres lokalt ved Mosvik klekkeri (nybygg ferdig i 2001), som har nabovassdraget Slira som vannkilde. Pålegget har stort sett vært oppfulgt til og med 2003. De senere årene er deler av smoltpålegget erstattet med utsetting av lakseyngel i øvre deler av vassdraget. Stamfisken produseres ved fiskeanlegget på Lundamo og desinfisert rogn derfra overføres til Mosvik klekkeri.

Stjørdalsvassdraget

For Stjørdalsvassdraget ga DN et midlertidig pålegg av 12/5-92 om årlig utsetting av 80.000 lakseyngel av stedegeen stamme (ensomrig settefisk). Fisken produseres ved Stjørdalsvassdragets klekkeri som ble bygget i 1992 og første utsetting skjedde i 1993. I brev av 18/11-02 opprettholder DN det midlertidige pålegget, hvor 30.000 yngel er kompensasjon for tapt utsettingsområde ovenfor lakseførende strekning og 50.000 yngel er kompensasjon for dokumentert nedgang i tetthet av ungfisk på de øvre deler av lakseførende strekning i Stjørdalselva. Denne kompensasjonen vil bli tatt opp til ny vurdering etter at undersøkelsesprogrammet er rapportert i 2018.

Bogna

Pålegget i Bogna er fra 11/5-1971. Inntil 1988 ble det ikke benyttet stedegeen stamme, men fisk fra Lundamo settefiskanlegg. I brev til DN av 8/12-86 foreslo FM endring av utsettingspålegget fra 6000 smolt til 100.000 yngel av stedegeen stamme. I mai 1990 ble det inngått avtale mellom NTE og Bogna Elveeierlag om bygging og drift av klekkeri og stamlaksbasseng for Bogna. Pålegget ble ikke endret, men det ble gitt åpning for utsetting av lakseyngel i stedet for smolt. Enkelte år har det vært problemer med å skaffe stamlaks fra Bogna, i tillegg har det vært problemer med furunkulose i vassdraget, og enkelte år er det ikke utsatt lakseyngel.

Osanvassdraget

Utsettingspålegget fra 1985 i Osanvassdraget er gitt av Fiskeridirektoratet. Pålegget om utsetting av 2.000 sjøørret (settefisk) for å kompensere for antatt reduksjon i naturlig bestand pga regulering i vassdraget har aldri blitt realisert. Vassdraget er periodevis tørrlagt, og den stedegeen sjøørretstammen regnes som tapt.

Nordfolda/Kongsmoelva

I konsesjonsvilkårene for Kongsmoen Settefisk AS av 4/8-86 kom det pålegg om årlig utsetting av min. 4.000 laksesmolt av stedegen stamme i Nordfolda/Kongsmoelva. I tillegg er det inngått avtale mellom Høylandet kommune og grunneierne om årlig utsetting av 50.000 laksyngel i Nordfolda av lokal stamme. Pålegget er bare delvis oppfulgt. Siste utsetting av laksesmolt var i 2001.

Lundesokna

Lundesokna er et større sidevassdrag til Gaula som har flere reguleringsmagasin, blant annet Samsjøen. Utsettingspålegg på 15.000 laksesmolt. Fisken produseres på Lundamo og settes i nedre del av Gaula. Pålegget vurderes endret.

Nidelva

Pålegg om utsetting av laks er etter evaluering stanset midlertidig da resultater viser at overlevelsen av utsatt laks er begrenset og utgjør en liten del av fangsten (1-12 % mellomårsvariasjon). Settefisk utgjør en høyere andel av ørretfangsten (12-68 % mellomårsvariasjon). Ørreten er mer utsatt for stranding på grunn av effektkjøringen i Nidelva. En samlet tiltaksplan for laks og sjøørret i Nidelva er planlagt utarbeidet. Om pålegg videreføres vil være tema i planen.

Søa

Utsettingspålegg på 5000 laksesmolt skal kompensere for tre vassdrag. Smolten settes langt ned i Søavassdraget. Pålegget har blitt effektivert i en årrekke med Gaulastamme på bakgrunn av at Fylkesmannen tidlig på 2000-tallet vurderte at dette kunne fortsette. Pålegget er etter dette anmodet tatt bort/endret.

Vedlegg 8: Oversikt over kultiveringsanlegg i Trøndelag

Anlegg i Trøndelag som er registrert i kultiveringsregisteret pr. januar 2018.

Kons.nr. og henvisning til kart	Navn på lokalitet	Konsesjonær	Konsesjonstype Kapasitet	Status	Kultiverings- sone (vannområde)
NTMV0701 1	Mosvik	Mosvik Klekkeri B/A	20.000 settefisk laks	20.000 laksesmolt	Nordre Fosen
NTM 0701 2	Løvlimoegga Meråker	Stjørdalsvass- dragets Klekkeri A/L	300.000 plommeseekkyngel og 150 000 startfåret yngel av laks	Foreløpig pålegg på 80.000 ensomrig laks av stedegen stamme.	Stjørdal- vassdraget
NTN 0701 3	Sagfossen	Bogna Klekkeri	300.000 plommeseekkyngel av laks	Opprinnelig pålegg om 6000 laksesmolt av stedegen stamme omgjort til 100 000 lakseyngel etter minnelig avtale.	Ytre Namsen
NTR 0701 4	Vekterli	Vekterli	2,5 liter øyerogn og 20.000 plommeseekkyngel ørret og røye	Ingen bygning, kun klekking i oppkomme. Stamfisk tas fra Vekteren og settes ut i samme vannforekomst.	Ångermans- älven
NTS 0701 5	Byaelva	Byafossen Klekkeri A/L	200.000 startfåret yngel og 1.000.000 plommeseekkyngel	Klekkeri bygget 1985 for å ta vare på lokale laksestammer i forbindelse med <i>Gyrodactylus salaris</i>	Inn-Trøndelag
STHE0701 6	Haukvik	Levende genbank for laks	Laks Klekkeri: 500 liter Stamfisk: 5.000	De siste årene: lav kapasitet på stamfisk i genbanken	Søndre Fosen
STHE0702 7	Vinjeøra	Levende genbank for laks	Laks Klekkeri: 30 liter Settefisk: 200.000	Samme lokalitet som Haukvik. Reetableringsrogn til Steinkjervassdragene siden 2010, lakserogn	Søndre Fosen
STHO0701 8	Reitan	Ålen JFF Klekkeri	3 liter desinfisert rogn	Innlandsørret	Gaula
STMH0701 9	Lundamo	Settefisk- anlegget Lundamo AS	150.000 smolt av laks og 200.000 settefisk innlandsørret. Sommeranlegg		Gaula
STMH0701 10	Kaldvella	Settefisk- anlegget Lundamo AS	Samme som forrige. Vinteranlegg med stamfiskhus		Gaula
STOP0701 11	Bjørbecken	Bjørbecken Klekkeri OBA/OJFF	5 liter desinfisert rogn	Innlandsørret Orkelsjø / Gåvåli	Driva- vassdraget

STRØ0702 12	Sjøbakken	Røros Fjellstyrets Klekkeri	25.000 ensomrig settefisk og 10.000 tosomrig av hver art. Ørret og røye		Glomma (Vannregion Glomma)
STS 0701 13	Øverbygda	Selbu JFL Klekkeri	100.000 ensomrig settefisk av ørret og røye	Ute av drift p.t.	Nea-Nidelva
STMH0701 14	Nedre Leirfoss	Settefisk- anlegget Lundamo AS	Stamfiskhold	Ute av drift p.t.	Nea-Nidelva
STTY0701 15	Løvøya	Tydalsfisk AS	50.000 tosomrig ørret	Ute av drift p.t.	Nea-Nidelva

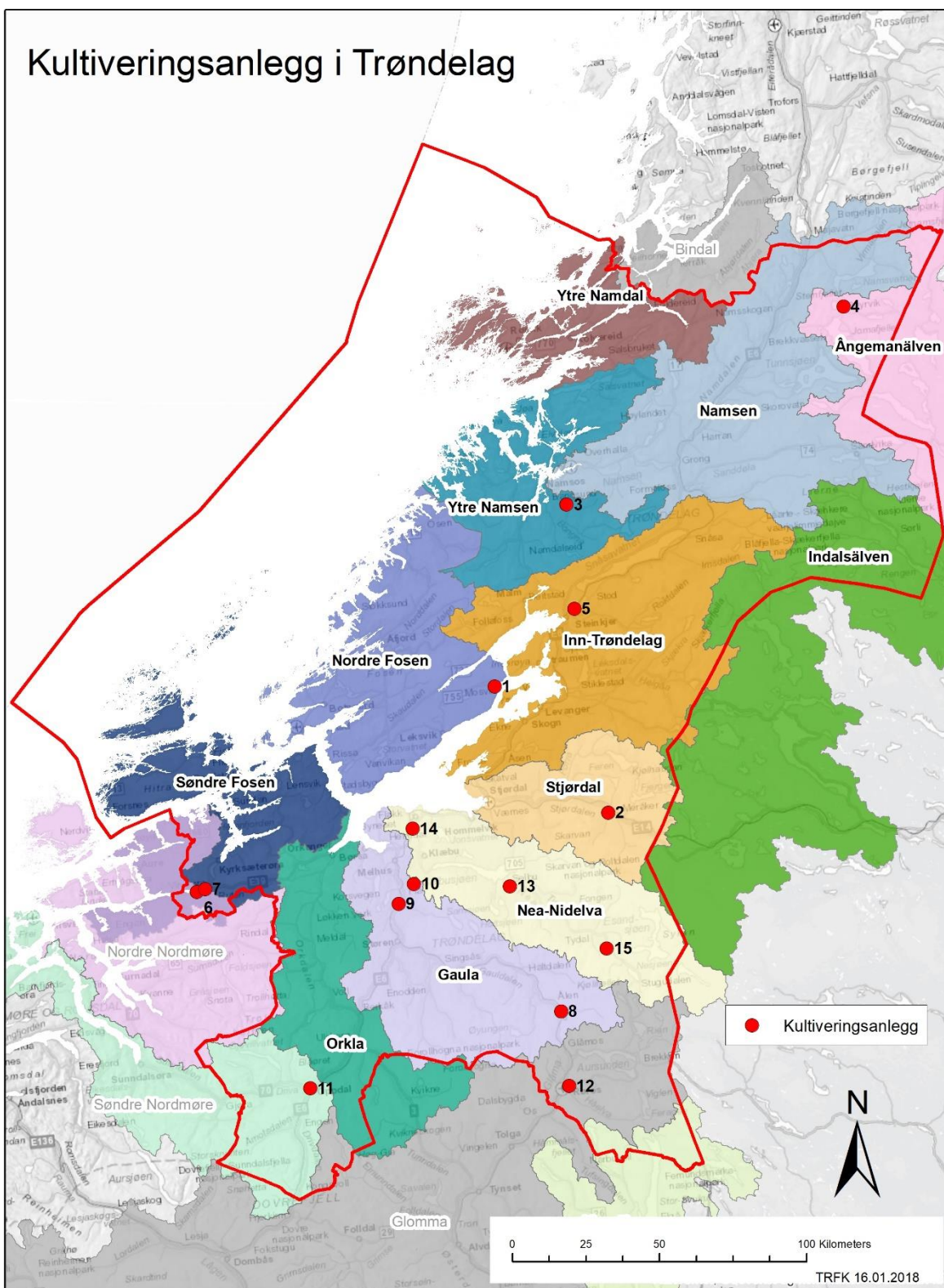
Anlegg utenfor Trøndelag som er registrert i kultiveringsregisteret pr. januar 2018, og som kan være aktuelle for utsetninger i Trøndelag.

Kons.nr.	Navn på lokalitet	Konsesjonær	Konsesjonstype Kapazität	Knyttet til pålegg	Kultiverings- sone (vannområde)
HEED0706	Snerta	Engerdal fjellstyre	Klekkeri, yngel og settefisk. Ørret og røye	Ingen i Trøndelag	Klaraälven (grense- vassdrag) i vannregion Glomma
HESE0501	Evenstad 1	Evenstad settefisk- anlegg	Klekkeri, yngel og settefisk av ørret. Akvakultur- tillatelse for røye	Ingen i Trøndelag	Glomma i vannregion Glomma
MN0003	Eikesdal	Eikesdal klekkeri	Laks – anadrom kultivering Ørret – innlands- kultivering	Ørret, Gjevilvatnet og Dalsvatnet	Romsdal vannområde i vannregion Møre og Romsdal

Nedlagte kultiveringsanlegg

- Verdal JFF (laks og sjøørret)
- Bekkøra klekkeri for innlandsørret (Snåsavassdraget)
- Melhus Klekkeri for laks (Namsen med sideelvene)
- Gråmarka klekkeri for laks (Salvassdraget, Opløyvassdraget, Horvenelva, Kongsmoelva, Nordfolla)
- Årgårdsvassdragets klekkeri
- Vermøy klekkeri (Driva)

Kultiveringsanlegg i Trøndelag

Vedlegg 9: Kultiveringsvirksomhet i vassdrag med fastsatt gytebestandsmål

Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) har innhentet informasjon om utsetting av laks i de vassdragene der gytebestandsmål er utarbeidet. I tabellen under er alle vassdragene med gytebestandsmål (2015) listet opp med tilhørende kommentarer vedrørende fiskeutsetting hentet fra rapport fra VRL Nr. 9b ([Vedleggsrapport med vurdering av måloppnåelse for de enkelte bestandene](#)). Vassdrag der det ikke har forekommet eller der det ikke foregår utsettinger i dag er merket med grå farge.

Vassdragsnr. og navn	Kommentarer fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (<i>tilleggskommentarer som er tatt inn er markert med kursiv skrift</i>)
113.Z Fjelna	Det har i de siste 15-20 år vært tatt ut noe stamfisk og satt tilbake noe øyerogn fra grenbanken (7-25 l rogn, tilsvarende i størrelsesorden 35-125 000 rognkorn, årlig i perioden 2006-09). I de siste åra er det ikke tatt ut stamfisk, bare tilbakeført rogn. Det ble ikke kultivert i 2013 eller 2014.
116.Z Åelva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting.
119.Z Sjøa	Utsetting av 15 000 smolt årlig i flere år, nå redusert til 5000 per år. Trolig pålegg. Det er ikke gitt informasjon om stamfisk og stamfiske, men 5000 smolt krever ved normalt god klekkeridrift bare noen få hunner. Det er ikke gitt opplysninger om utsettinger i 2010 eller 2011. Det ble slik vi forstår det satt ut 5000 smolt i 2012. Pålegget blir nå revurdert, blant annet fordi det ikke er lokal stamfisk som benyttes. Det ble satt ut 500 laksesmolt i 2013. Det er usikkert om det ble satt ut smolt i 2014. Det ble satt ut 5000 yngel/settefisk i 2015.
121.Z Orkla	Det ble i en kort periode lagt ut rogn (2003-2005) og yngel (2001-2002) i det lille sidevassdraget Resa. Ellers drives det ikke utsetting.
122.1Z Børselva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting.
122.2Z Vigda	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting.
122.Z Gaula	Det har vært pålegg om utsetting av 5000 smolt årlig fra ca. 1975. I de senere år er pålegget økt til 15 000 (omgjort til settefisk?). Stamfisk (noen få fisk – trolig 2-3 hunner) fanges i eget stamfiske i øvre deler. I 2010 ble det tatt ut 5 hunner i stamfiske og satt ut 15 000 smolt. I 2010 ble det tatt ut 10 hunner og 10 hanner i stamfiske og satt ut minst 15 000 smolt. I 2012 ble det satt ut i overkant av 15 000 settefisk, og tatt ut 8 hunner og 5 hanner i stamfiske. I 2013 ble det satt ut 15 000 smolt (i samsvar med pålegg). I tillegg ble ca 6000 sommerfåret yngel fra overskudd på Settefiskanlegget Lundamo satt ut i nedre del av Sokna og ca 3000 i sideelva Lea. Det ble fanget fem stamfiskhanner, men disse ble gjenutsatt da det ikke ble fanget noen hunner. I 2014 ble det tatt ut 10 hunner og 10 hanner i stamfiske og satt ut 15 000 smolt. Også i 2015 ble det tatt ut 10 par i stamfiske og trolig satt ut 15 000 smolt.
123.4Z Homla	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting.
123.Z Nidelva i Trondheim	Det drives omfattende kultivering i vassdraget med utsetting av smolt (7500 – 13 000), sommerfåret (3000 – 11 000) og startfåret yngel (60 000 i 2006). Antall og stadium har variert mellom år. Mellom 4 og 6 store hunner tas ut i eget stamfiske etter sesongslutt. I 2010 ble det tatt ut 7 hunner i stamfiske og satt ut 7500 smolt. Også i 2011 ble det satt ut 7500 smolt og det ble fanget fem hunner og fem hanner i stamfiske. I 2012 ble det satt ut 7500 smolt og det ble fanget 9 hunner og 6 hanner i stamfiske. I 2013 ble det satt ut 7500 laksesmolt og 3000 sjøørretsmolt. Det ble fanget 36 laks i stamlaksfisket, 26 av disse ble gjenutsatt levende, mens 5 hunner og 5 hanner ble brukt som stamfisk. Det ble i 2014 tatt ut 5 hunner og 5 hanner i stamfiske og satt ut 7500 toårige smolt. Det ble i 2015 tatt ut 4 hunner og 5 hanner i stamfiske og satt ut 7500 toårige smolt.
132.Z Skauga	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i vassdraget. Det ble i 2014 gjennomført habitatforbedrende tiltak på en 500 m lang strekning (utlegging av stein).
133.3Z Nordelva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget.

134.Z Teksdalselva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget.
135.1Z Oldenelva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget.
135.Z Stordalselva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget. <i>Før vurderingsperioden for VRL ble det drevet kultivering fra Mørre klekkeri (1983-1989) ved å sette ut yngel i områder ovenfor anadrom strekning.</i>
135.ZX1 Norddalselva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget.
137.2Z Steinsdalselva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget.
124.Z Stjørdalselva	Det er utsetningspålegg på 80 000 sommerfåret yngel. Stamfiske av ca. 13 hunner årlig i eget stamfiske etter sesongslutt. I 2010 ble det tatt ut 16 store hunner i stamfiske, og det ble satt ut 80 000 ensomrig settefisk. Det ble satt ut ensomrig settefisk også i 2011, men vi har ikke fått opplyst antallet (trolig 80 000) eller antall stamfisk. I 2012 ble det satt ut 45 896 årsyngel oppstrøms lakseførende strekning, og tatt ut 15 hunner og 10 hanner i stamfiske. I 2013 ble det satt ut 86 200 årsyngel og tatt ut 13 hunner og 13 hanner i stamfiske. Det gjennomføres også biotopforbedrende tiltak i sidebekker og i flomløp. I 2014 ble det tatt ut 15 hunner og 16 hanner i stamfiske og satt ut 74 621 ensomrig settefisk. I 2015 ble det tatt ut 23 hunner og 18 hanner i stamfiske (slik vi forstår det ble 12 hunner og 14 hanner brukt i kultiveringen) og satt ut 97 381 lakseyngel.
126.6Z Levangerelva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget. <i>Før 1990 ble lakseyngel sporadisk utsatt (Anton Rikstad, pers. med.)</i>
127.Z Verdalsvassdraget	Det har vært satt ut opp til 200 000 plommeseekkyngel årlig i perioden 1989 til 2008. Yngelen har i hovedsak blitt satt oppstrøms anadrom strekning. Utsettingene har blitt trappet ned og det ble ikke satt ut fisk i 2009. Stamfisk (ca. 5 hunner årlig i de siste årene) ble fanget i eget stamfiske etter sesongslutt. Per 2012 drives det ikke lengre kultivering ved utsettinger i vassdraget. Det drives imidlertid biotopforbedrende tiltak og utlegging av gytegrus i sjøørretbekker.
128.Z Steinkjerelva med Byaelva	Det er gjennomført store utsettinger av øyerogn fra genbanken fra 2010 som en del av reetableringen etter rotenonbehandling. Rogn og plommeseekkyngel har også blitt satt ut etter tidligere behandlinger. I 2013 ble det satt ut 440 000 rogn/plommeseekkyngel i Ognå og 165 000 i Byaelva. Rogna kommer fra genbanken og det tas ikke stamfisk. I 2014 ble det satt ut 380 000 plommeseekkyngel basert på rogn fra genbanken. I 2015 ble det satt ut 29 000 plommeseekkyngel basert på rogn fra genbanken i Steinkjerelva/Byaelva og 318 000 plommeseekkyngel i Ognå.
128.3Z Figga	Det ble i 2014 satt ut 407 000 plommeseekkyngel av laks basert på egg fra genbanken. I 2015 ble det satt ut 123 000 plommeseekkyngel.
138.5Z Aursunda	Det ble kultivert med plommeseekkyngel av ikke stedegen stamme før 1990, men ikke senere.
138.6Z Bogna	Det var opprinnelig utsetningspålegg av smolt i vassdraget, men dette ble omgjort til plommeseekkyngel. Utsettingene har variert fra ingen til 100 000 yngel. Anslagsvis 17 hunner er tatt ut i eget stamfiske etter sesongen. I 2010 ble 12 hunner tatt ut i stamfiske, og det ble satt ut 16 000 ensomrig settefisk. I 2011 ble det satt ut 16 000 ensomrig settefisk og fanget 25 hunner og 9 hanner i stamfiske. I 2012 ble det satt ut 39 000 ensomrig settefisk og fanget 23 hunner og 12 hanner i stamfiske. Etter det har fått opplyst ble det ikke satt ut fisk eller fanget stamfisk i 2013. I 2013 ble det tatt ut 29 hunner og 11 hanner i stamfiske og satt ut 19 000 ensomrig settefisk. All stamfisk (ca 40 fisk) måtte avlives på grunn av furukulose i 2015. Det ble satt ut 35 000 ensomrig settefisk.
138.Z Årgårdsvassdraget - samlet	Det har vært satt ut plommeseekkyngel, først fra Namsen stammen i en periode, deretter fra egen stamme fra 1985 til 1995. Det drives ikke utsetting i dag.
138.Z A Årgårdsvassdraget –	Det har vært satt ut plommeseekkyngel – først fra Namsen stammen i en periode, deretter fra egen stamme fra 1985 til 1995. Det drives ikke utsetting i dag.

Ferga og Østerelva (2003-2015)	
138.Z B Årgårdsvassdraget – Årgårdselva og Øyensåa (2003-2015)	Det har vært satt ut plommeseekkyngel – først fra Namsen stammen i en periode, deretter fra egen stamme fra 1985 til 1995. Det drives ikke utsetting i dag.
139.Z Namsen	Det har vært drevet utsetting av plommeseekkyngel i deler av vassdraget (opp til 200 000 yngel i Sandøla). Det har ikke vært utsettinger etter 1993. <i>Tidligere utsettinger fra eget klekkeri. Stamfisken ble fanget både i Namsen og i Namsenfjorden (Anton Rikstad, pers. med.).</i>
140.Z Salvassdraget	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget. <i>Utsetting har foregått fra eget klekkeri i forrige århundre (Anton Rikstad, pers. med.)</i>
142.3Z Kongsmoelva	Det har etter det vi har fått opplyst ikke vært drevet utsetting i dette vassdraget. <i>Utsetting har foregått sporadisk før 1990 (Anton Rikstad pers. med.)</i>